

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра географії та туризму

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕОГРАФІЇ ДОБРОБУТУ
С. НЕВЕТЛЕНФЛУ (БЕРЕГІВСЬКИЙ РАЙОН)

ОРОСІ ДОМІНІКА ЙОСИПІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітньо-професійна програма: ГЕОГРАФІЯ

Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № _____ / 202_

Науковий керівник:

ІЖАК ТІБОР ЙОСИПОВИЧ

*(кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри географії та туризму)*

Завідувач кафедри географії та туризму:

МОЛНАР ЙОСИП ЙОЖЕФОВИЧ

*(кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри географії та туризму)*

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 202_ року

Протокол № _____ / 202_

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра географії та туризму

Кваліфікаційна робота
ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕОГРАФІЇ ДОБРОБУТУ
С. НЕВЕТЛЕНФЛУ (БЕРЕГІВСЬКИЙ РАЙОН)

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студентка IV-го курсу

ОРОСІ ДОМІНІКА ЙОСИПІВНА

освітньо-професійна програма: ГЕОГРАФІЯ

спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)

Науковий керівник: **ІЖАК ТІБОР ЙОСИПОВИЧ**

*(кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри географії та туризму)*

Рецензент: **МОЛНАР Д. СТЕФАН СТЕФАНОВИЧ**

*(доктор філософії (PhD), доцент,
доцент кафедри географії та туризму)*

Берегове

2025

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ОГЛЯД ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ СЕЛА НЕВЕТЛЕНФОЛУ	7
2. ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЕЛА.....	17
2.1. Географічне положення.....	17
2.2. Клімат та погодні умови	22
2.3. Господарська діяльність.....	29
3. ДЕМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СЕЛА.....	40
3.1. Динаміка чисельності населення та основні тенденції	40
3.2. Структура населення	44
3.3. Соціальний склад населення.....	46
4. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	51
4.1. Методи географічного дослідження	51
4.2. Методи обробки даних в інформаційно-аналітичній моделі.....	52
5. ГЕОГРАФІЯ ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ СЕЛА НЕВЕТЛЕНФОЛУ	54
5.1. Загальна площа.....	54
5.2. Зовнішній стан будинків	55
5.3. Стан даху будинків	56
5.4. Стан огорож та воріт	57
5.5. Стан дворів	57
5.6. Будинки з гаражем.....	58
6. ВИКОРИСТАННЯ ТЕМИ В СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ	60
6.1. План-конспект уроку географії	60
ПІДСУМКИ	66
ВИСНОВКИ.....	67
ВИКОРИСТАНА ЛІТУРАТУРА	68
СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ.....	70
РЕЗЮМЕ (на українській мові).....	71
ДОДАТКИ	73
ПОДЯКА.....	75
ДЕКЛАРАЦІЯ	76

Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Földrajz és Turizmus Tanszék

**NEVETLENFALU (BEREGSZÁSZI JÁRÁS) JÓLÉTFÖLDRAJZI
JELLEMZÉSE**

Szakdolgozat

Készítette: OROSZI DOMINIKA

IV. évfolyamos földrajz
szakos hallgató

Témavezető: Dr. IZSÁK TIBOR

*(a földrajztudományok kandidátusa, docens,
a Földrajz és Turizmus Tanszék docense)*

Recenzens: Dr. MOLNÁR D. ISTVÁN

*(a filozófiatudományok doktora PhD, docens,
a Földrajz és Turizmus Tanszék docense)*

TARTALOM

BEVEZETÉS.....	6
1. NEVETLENFALU TÖRTÉNELMI FEJLŐDÉSÉNEK ÁTTEKINTÉSE	7
2. KÖZSÉG TERMÉSZETFÖLDRAJZI SAJÁTOSSÁGAI.....	17
2.1. Természetföldrajzi viszonyok	17
2.2. Gazdasági tevékenység	22
2.3. Társadalom földrajz	29
3. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI JELLEMZÉSE.....	40
3.1. A népesség alakulása és főbb tendenciái	40
3.2. A népesség szerkezete	44
3.3. A lakosság társadalmi összetétele	46
4. KUTATÁSI MÓDSZEREK.....	51
4.1. A terepi vizsgálat módszerei	51
4.2. Az adatfeldolgozás és ábrázolás módszerei	52
5. Jólétföldrajzi viszonyok.....	54
5.1. Összterület.....	54
5.2. Lakóházak külső állapota	55
5.3. Tetőzet állapota	56
5.4. Kerítés állapota.....	57
5.5. Udvarok állapota	57
5.6. Garázs.....	58
6. A téma felhasználása a középiskolai oktatásban	60
6.1. Óravázlat egy földrajz órára	60
KÖVETKEZTETÉS.....	66
ÖSSZEFOGLALÁS.....	67
FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE	68
MELLÉKLETEK	70
ÁBRÁK JEGYZÉKE	71
PE3IOME	73
KÖSZÖNET NYIVÁNÍTÁS.....	75
NYILATKOZAT	76

BEVEZETÉS

Ebben a szakdolgozatban Nevetlenfalunak a jólétföldrajzával foglalkozunk, amely egyfajta folytatása az eddigi munkáinknak. Fontos számomra a település jellemzése, hiszen itt élek, és kulcsfontosságúnak tartom, hogy ismerjem a településemet, és annak a demográfiai felépítését. Emellett a jólétföldrajzi szempontjait is célom megismerni és felmérni, amely segíti a kutatás témája ideális, hiszen az utolsó összekrajnai hivatalos népesség számlálás 2001-ben volt, így azóta nincsenek újabb adatok a település lakosságszámának alakulásáról, és a település jólétföldrajzáról előtte sem készült ilyen munka.

A dolgozatom célja feltérképezni a település jólétföldrajzi viszonyait, és meghatározni, hogy milyen életkörülmények között élnek a helyi lakosok. Emellett jellemezzük a demográfiai folyamatokat Nevetlenfaluban. A dolgozat elkészítéséhez terepi megfigyelés módszerét alkalmazzuk, az elemzés pedig diagramokkal tervezzük összesíteni és elemezni.

A dolgozat hat fejezetből fog állni, amelyben a legfontosabb pontokat és célkitűzéseket fogjuk bemutatni. Az első fejezet a település történelmifejlődésének az áttekintéséről fog szólni. Hiszen hogy a jövőt jól alakítsuk, szükség van a múltnak az ismeretére.

A második fejezetben bemutatjuk a község természetföldrajzi sajátosságait. Kitérünk benne a konkrét természetföldrajzi viszonyokra, és azt részletezzük. A fejezeten belül a második alpont a település gazdasági jellemzése, amelyben jellemezzük a különböző gazdasági tevékenységeket a településen. Valamint bemutatjuk Nevetlenfalu társadalomföldrajzát röviden.

A harmadik fejezet a település demográfiájáról szól, ahol a mélyreható kutatás segítségével kívánjuk felfedezni a falu lakosságának méretét, korösszetételét, nemek szerinti megoszlását, vallási hovatartozását, nemzetiségi összetételét és oktatási szintjét, továbbá érdekel minket az is, hogy hogyan alakult a lakosság száma az idők során, valamint az ezzel kapcsolatos tendenciák.

A negyedik fejezet a kutatási módszereket mutatja be. A terepi vizsgálat részleteit és az adatfeldolgozás- és ábrázolás módszereit foglalja magába.

Az ötödik fejezet, a fő fejezet, a jólétföldrajzi tényezőket mutatja be. Az összterülettel, a lakóházak és tetőzet állapotával, a kerítések minőségével, és az udvarok rendezettségével foglalkozik. A hatodik fejezetben pedig bemutatjuk, hogy hogyan lehet alkalmazni az iskolai tanításban ezeket a témákat.

1. NEVETLENFALU TÖRTÉNELMI FEJLŐDÉSÉNEK ÁTTEKINTÉSE

A szakdolgozat témája Kárpátalja egyik kis települését vizsgálja, amely az ukrán-román határ mentén helyezkedik el. Nevetlenfalu egy kicsi és nem túl ismert község, amely emiatt talán egyesek számára jelentéktelennek tűnik. Emiatt is van, hogy a településről nincs sok adat, és mivel a figyelem nem irányul rá a kutatási szempontok szerint, nem született túl sok munka ilyen témában. Emiatt a szempontok miatt meglehet még érdekesebb a téma, mert sok kutatást és keresést érdemel, de ezáltal jobban bekerülhet a köztudatba Nevetlenfalu. Nem sokan gondolnák, de érdekes a történelmi háttere, és sok érdekességet lehet megtudni útközben és emiatt a rejtélyesség miatt még izgalmasabb a téma.

A település története mélyen gyökerezik, már a középkori időkben is létezett, és faluként először Deákfalvaként említették. Az idők során azonban több név is kapcsolódott hozzá (Gyakhaza, Gyakfalva, Dyakfalva, Diakfalva, Gakfalu – SZABÓ, 1937), ami tükrözi, hogy a különböző kultúrák és népcsoportok hatást gyakoroltak a településre, bemutatja jelenlétét és befolyását a térségben. A környékbeli oláhok, vagy másnéven a románok, például "Gyákfalva" néven hivatkoztak rá, 1360 körül, ami egyértelműen utal az etnikai és nyelvi sokszínűsége, valamint az népcsoportok közötti kommunikációra és kölcsönhatásra. Az ilyen névváltozatok mögött gyakran mélyebb történelmi és kulturális okok húzódnak meg. A névváltozások nem csupán nyelvi fejleményeket tükröznek, hanem az adott település lakóinak, jelen esetben Nevetlenfalu, összetételében, identitásában és társadalmi-gazdasági környezetében bekövetkező változásokat is. Az idő haladtával már csak "Gyakfalva" néven hozták szóba a települést. Ez a névváltozás azt sugallja, hogy a falu lakosságának összetétele és kulturális háttere változott az idők folyamán. Az, hogy később egy ideig "Gyákfalvaként" emlegették a falut, lehet, hogy az azt leírók hibájából, vagy más okokból eredhet. Lehetséges, hogy az írásos forrásokban tévesen rögzítették a település nevét, vagy esetleg valamilyen nyelvi változás vagy helyi szóhasználat befolyásolta a név alakulását. (DUPKA, ZUBÁNICS, 2014).

A végső névváltozás (1. ábra, 8. old.) mögött egy érdekes történet húzódik, amely évszázadok óta szájhagyományok útján terjed, és már én magam is több változatot hallottam. Dupka György és Zubánics László a „Szépasszony dombja” című műben az egyik legismertebb változatot jelenítenek meg, amely így történt: „A dolog történetesen így esett: Egy onnan jövő parasztleányt egy arra lovagló kapitány tréfából meg-kérdezett: „Honnan jó?” Ez elpirulva azt felelte: „Ejh! Nincsen annak a falunak neve!” A leánynak ez ügyes felelete az alispánnak a

tudomására jutván, s eltöröltetvén a régi név, nyilvános rendelet folytán 1720-ban.” (DUPKA, ZUBÁNICS, 2014).

Egy másik forrás szerint a falut először 1619-ben találjuk Nevetlenfalu néven, bár csak később, a XVIII. század második felében ver gyökeret véglegesen a tudatban, addig felváltva, vagy vegyesen említik az emberek az eredeti és az új nevet. A falu neve különösen érdekes, és több változáson ment keresztül az évszázadok során. Emellett még egy nagyon valószínű magyarázat szerint a "Nebetlenfolu" elnevezés a Djokfolvi család kihalására vezethető vissza, ami arra utal, hogy a falut birtokló család kihalt, és így a falu névtelen maradt. (SZABÓ, 1937).

Bár pontos ismeretünk nincs a mai napig sem, hogy melyik teória vagy történet áll a legközelebb a valósághoz a névnek eredetében, de ez még érdekesebbé teszi a települést, úgy hiszem.

1. ábra. Nevetlenfalu címere és falunév táblája (saját felvétel, 2025).

Nebetlenfalu múltja messzire nyúlik vissza, olyannyira, hogy pontos alapításának időpontját és körülményeit nem lehet meghatározni. Nincsen túl sok információ, vagy eltűnt az idő homályában. Pár régészeti lelet alapján tudjuk, hogy a falu területe és környéke már lakott volt évszázadok óta. A környékbeli lakók mezőgazdasággal és szarvasmarha tenyésztéssel

foglalkoztak- Emellett termesztettek különféle gabonaféléket, árpát, kölest, búzát, amelyeket aztán sarlókkal takarítottak be, aztán gabonadarálókkal őröltek meg, a könnyebb felhasználás érdekében. Az állattenyésztés mellett a környező erdőkben lévő vadállomány is hozzá tett a húskészleteikhez, és prémkészítéshez. Eközben a helyiek körében elterjedt volt a szövés és a fonás, valamint a kerámiakészítés is. A késztermékeket Előkárpátokba (Ivano-Frankivsz) és Erdélybe szállították. Kereskedelmi és kulturális kapcsolat is fennállt ezekkel a régiókkal, amely hozzájárult az életminőség javulásához (Borbély Valéria).

Az oktatás mindig fontos szerepet játszott a falu életében, és az iskolák fejlődése az idők során követte a társadalmi változásokat és kihívásokat. Az oktatás terén történt változások, beleértve a nyelvi és tanítási módszertani változásokat, tükrözték a politikai és társadalmi átalakulásokat, mint például az osztrák-magyar időszak reformjait és a csehszlovákiai időszak erőszakos csehesítését.

A XIX. század második felében az osztrák-magyar vezetők oktatási reformokat vezettek be, így ezek az újítások Nevetlenfalura is érvényesek voltak. Az elsődleges célja az iskoláknak az analfabetizmus megszüntetése volt. A gyerekeket írásra, olvasásra és számolásra tanították, és emellett nagy figyelmet fordítottak a katekizmus-órákra és az erkölcsi nevelésre. Az oktatás általában magyarul zajlott, mivel a falu lakóinak többsége magyar volt. Abban az időben a tanítók nagy tiszteletben álltak, és általában a szülők nem avatkoztak bele a tanítási módszerekbe. Az iskolában a fegyelem fenntartása lényegi volt, és gyakran büntették a gyerekeket rossz viselkedésért, de ez abban az időben és abban a korban elfogadott volt. Úgynevezett „botfegyelem” uralkodott, ami arról szólt, hogy a gyerekeket gyakran megbüntették az utcán, a templomban vagy az iskolában tanúsított rossz viselkedésért. A gyerekeket hét éves koruktól kezdték el az iskolába járatni, és az oktatás négy évig tartott. Sok gyereket nem engedtek át az első osztályból, ha nem tudták követni a tananyagot, és így lehetőségük volt ismételniük egy évet, és éltek is a lehetőséggel többnyire. A falu régi lakói szerint egyik szülő sem volt írástudatlan, mert már akkoriban szégyennek számított, ha valaki nem tudott írni és olvasni. Az oktatásra vonatkozó bizonyítékok nem keltettek különösebb figyelmet, ezért nem is maradtak fenn, csak a lényegesebbek. (Borbély Valéria).

Kárpátalja Csehszlovákiához kerülése után Nevetlenfalu jelentős előrelépés történt kultúra és oktatás terén. Azonban nem szabad megfeledkezni a térségben végrehajtott erőszakos csehesítésről sem. A csehszlovák kormány és az iskolavezetés nagyobb figyelmet fordított az iskolák megszervezésére és javítására, így az 1920-as években az általános iskolák száma jelentősen megnőtt, elsősorban a cseh iskolák megnyitásának köszönhetően. A faluban létesült első cseh tannyelvű általános iskola 1919-től 1939-ig működött. Az új iskola tágasabb és

modernebb volt, mint a korábbi magyar iskola, és Csehországból és Morvaországból (mai Csehország keleti része) érkezett tanárok tanítottak itt. A gazdag családok gyermekei, különösen a zsidók, gyakran jártak cseh iskolába, és a tanulók nagy figyelmet kaptak, és az oktatás is kiemelkedőnek számított itt. Az 1930-as évek második felében a falu sok tanulója más iskolákban folytatta tanulmányait, köztük a gimnáziumokban és egyetemeken is. Azonban 1938 őszén Magyarország megszállta Kárpátalját, és ezzel bezárták a cseh tannyelvű iskolát. Ezután csak a magyar nyelvű iskola működött tovább, ahol kötelezővé tették a hét évfolyamos alapfokú oktatást. Így Nevetlenfalui község oktatása és kulturális élete sok változáson ment keresztül az 1919-től 1939-ig tartó időszakban (Borbély Valéria).

1944. október 26-án a szovjet csapatok foglalták el Kárpátalját, és ezzel ismét átalakították a térség oktatási és nevelési központjait. A tanítás a háború alatt sem állt meg, és a háború után jelentős változások következtek be a társadalmi életben és az oktatási rendszerben is. Nevetlenfaluban egy hétosztályos magyar tannyelvű iskola nyílt, melyek első igazgatói Mykola Andriyovych Kekerchen és Mykhailo Mykhailovych Cheypesh voltak. Az iskolában tanító tanárok leginkább városi iskolákat vagy gimnáziumokat végzett fiatalok voltak. Az 1947-1948-as tanévben az iskolában 13 tanár tanított, és 285 diákot oktattak és neveltek. Az iskolában nagy figyelmet fordítottak az edukációra, és ez meg is látszott a térségen. 1948-ban kezdték el építeni az új iskolaépületet a falu központjában, négy tanteremmel és könyvtárral. 1950-től 1954-ig Josip Ivanovics Jamnyickij volt az iskola igazgatója, majd ezt követte Sztarosta Adalbert Adalbertovics. Az iskolában a tanári kollektívát, közösséget szervezték, és ők maguk is különböző tantárgyakat tanítottak így kivették a részüket teljes egészében az iskola életében. Az 1960-as évek elején áttértek a 8 éves oktatásra, és az iskola nevét „Dyakiszska” nyolcéves iskolára változtatták (Borbély Valéria).

Az 1960-as évek második felében és az 1970-es évek elején újra nőtt a tudásszomj, megnőtt az érdekltség az oktatás iránt, és sokan folytatták tanulmányaikat közép- és felsőfokú intézményekben. Az iskolában a tanórán kívüli tevékenységek ismét aktívvá váltak, és a diákok részt vettek különböző versenyeken és eseményeken. Az 1988. szeptember 1-jén a Nagyszőlősi Kerületi Tanács határozatával átalakították a Nevetlenfalui nyolcéves iskolát ukrán és magyar tannyelvű középiskolává. Az iskolában folytatódott a tanítás, és a tantárgyakat ukrán és magyar nyelven tanították. Az 1991-es függetlenség után az iskola továbbra is működött, és az oktatás minőségének javítására összpontosítottak. A pedagógusoknak fel kellett készülniük a fiatalabb generációk oktatási igényeinek kielégítésére. A középiskolában 1991–1992-ben 33 tanár dolgozott, és különböző területeken fejlesztették a diákokat nem csak oktatták, de fel is készítették őket. Az iskolai életben különféle eseményekre és versenyekre is aktívan részt

vettek a diákok. A 2001/2002-es tanévtől Marietta Yosypivna Petrak lett az iskola igazgatója. Az iskolában továbbra is sok különböző tantárgyat tanítottak, és az oktatás minőségének javításán dolgoztak. Az iskola végzettjei közül sokan folytatták tanulmányaikat közép- és felsőfokú intézményekben (Borbély Valéria).

A településen az oktatás ma már két nyelven folyik (2. ábra), biztosítva ezzel a helyi közösség számára a választási lehetőséget és a kulturális sokszínűség tiszteletét. Összesen 11 osztály működik a település iskolájában, ahol nem csak a helyi lakosoknak van lehetőségük arra, hogy eldönthessék, ukrán vagy magyar tannyelvű osztályba szeretnék-e járatni gyermekeiket, mivel a környéken csak itt van kétnyelvű oktatás, valamint középiskolai oktatás. Ez a rugalmasság és nyelvi választási lehetőség segíti elő a közösség különböző kulturális háttérű tagjainak integrációját és együttműködését, miközben tiszteletben tartja és erősíti az egyén nyelvi és kulturális identitását. Ezáltal az oktatás itt nem csupán tudást és szakmai kompetenciákat nyújt, hanem hozzájárul a tolerancia, az együttműködés és a kulturális gazdagság fejlesztéséhez is a településen.

2. ábra. A mai Nevetlenfalui Gimnázium épülete (saját felvétel, 2025).

A második világháború pusztítása súlyos áldozatokat követelt a településen, különösen a kenyérkereső férfilakosság körében. A fronton 11 férfi vesztette életét a fronton. Emellett 33 zsidó lakost hurcoltak el igazságtalanul és ártatlanul. „Porladoztok távol, idegen földben bár,

Emléketeket örökké megőrzi ez a táj” áll az emléktáblán, amelyet a település emeltetett a tiszteletükre (3. ábra). Azonban 1944 őszén újabb tragédia sújtotta a közösséget, amikor 49 magyar nemzetiségű férfit sodortak el a sztálini elnyomás kegyetlen szárnyai. Őket koncentrációs táborokba („háromnapos munka”), hurcolták, ahol kényszermunkára kényszerítették őket, és sajnálatos módon tizenhárman életüket veszítették az ottani körülmények miatt (DUPKA, 1993).

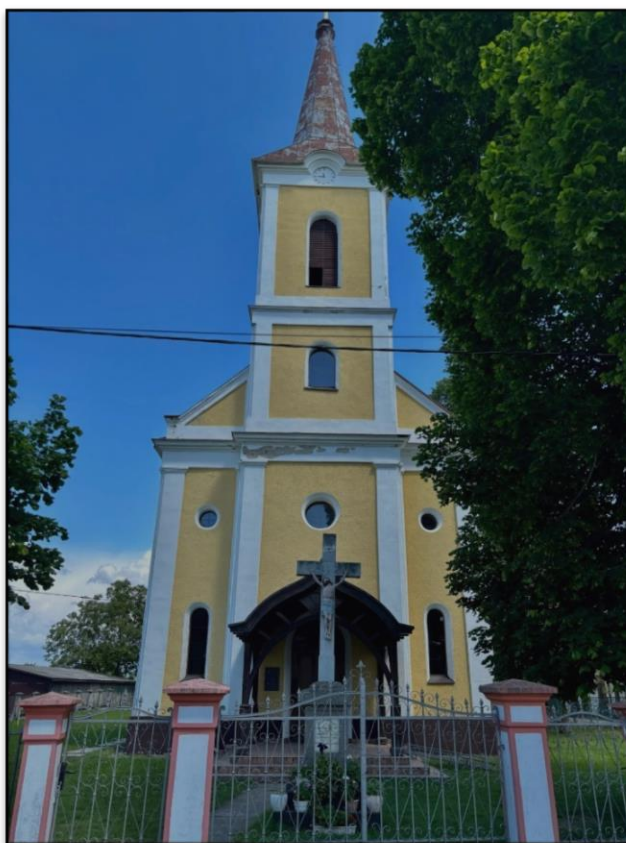
3. ábra. A második világháború áldozatai (saját felvétel, 2025).

A település központján megtalálható az emlékmű (4. ábra, 13. old.), amely tartalmazza mindazok áldozatok nevét, akiket érintett a sztálinizmus erős keze (DUPKA, 1993). A település lakói által állított emlékmű minden évben a tisztelet helyéül szolgál. Ebből adódóan megemlékezéseknek ad helyet, ahol a község leróhatja a tiszteletét az elesettek emléke előtt.

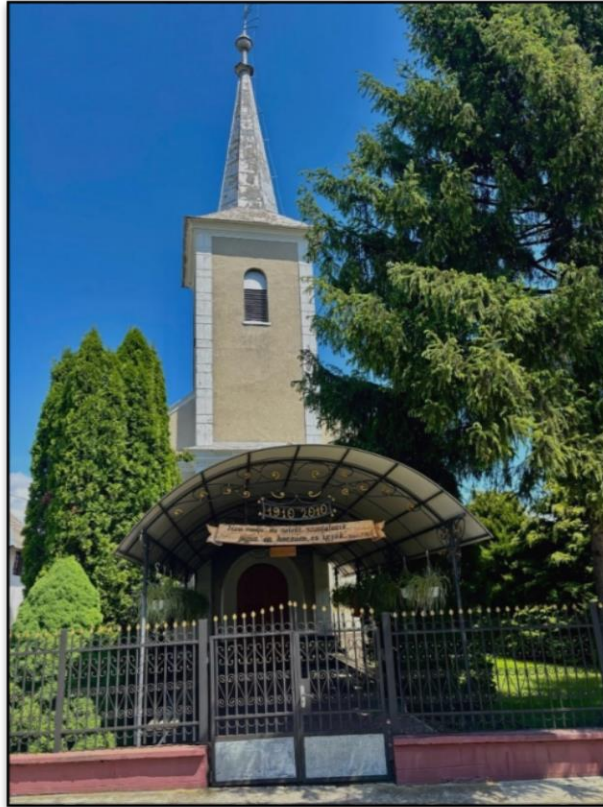
4. ábra. A sztálinizmus áldozatainak emlékműve (saját felvétel, 2025).

Nevetlenfalu község vallási élete hosszú és gazdag múltra tekint vissza, különösen a római katolikus és református közösségek vonatkozásában. A XIV. században alapították a plébániát, de a reformáció idején elvesztették az ősi kistemplommal együtt. 1744-ben szerezte vissza a katolikus egyház a templomot, a plébániát később, 1790-ben állították helyre. Az 1790-es években, a római katolikus hit megújítása után Tejhlási József vezetésével újjáéledt az egyház tevékenysége. A templom épülete, amely 1744-ben került a római katolikus gyülekezet tulajdonába. Az épület az évek alatt egyre jobban sérült különféle okok miatt, aztán az 1800-as évi földrengéskor súlyosan megrongálódott. Ennek következtében új templomot kezdtek építeni, Meslényi Gyula püspök irányításával. Ez a katolikus hívek adományainak köszönhető. Az építkezés 1903-ban fejeződött be, és a templom keresztszentelése után megnyitotta kapuit (5. ábra) a római katolikus hívek előtt. Az újraépített templom ma is működik teljes egészében és pompájában. A belső szerkezete szépen kiépített, és díszített (Borbély Valéria). A templomban van egy nagyon különleges orgona, a pressburgi Karl Klöckner mester által építették 1844-ben. Ma ez egy emlékműnek számít. A templom titulusa Szent Kereszt Felmagasztalása, és a plébánia része (<https://munkacs-diocese.org/hu/>).

5. ábra. Nevetlenfalui Római katolikus templom (saját felvétel, 2025).

A közösség egyik legfontosabb vallási központja a református templom és az imaterem. Az eredeti épület egy tűzvészben leégett, így újraépítésre volt szükség, amely 1910-ben be is következett. A templom történetét 1944-óta dokumentálják. A reformáció kezdetén a falu lakói nyitottak voltak a református vallásra, és azóta is egy meghatározó eleme a társadalmi életnek. A XIX. századi gótikus épület helyére egy új klasszicista stílusú templom épült (6. ábra, 14. old.). Az épületet azóta többször felújították adományokból.

6. ábra. Nevetlenfalui Református templom (saját felvételkép, 2025).

A településen lévő harmadik templom a görög katolikus egyházé. Ez a legfiatalabb templom, amelyet 2011-ben adtak át. 2007. április 22-én került sor a templomuk alapkövetételére. Ez egy ünnepélyes szertartás volt, amelyen több meghívott vendég is jelen volt, mint például Milan Sasik, a Munkácsi Görög Katolikus Egyházmegye apostoli adminisztrátora, az egyházmegye több magyar görög katolikus papja, a római katolikus egyház részéről Lengyel Donát nevetlenfalui plébános, Lőrincz Attila, a helyi református lelképásztor, Oroszi József polgármester. Emellett a környező településről zarándokként érkeztek római és görögkatolikus testvérek is. Már akkor körülbeül egy 15 éves álomról beszélhattünk, és végre elindulhattak a munkálatok. Előtte a római katolikus templomban tartották a szent liturgiákat, és míg meg nem épült a templom, ez így is folyt. A gyülekezet számára nagy öröm volt, hogy végre van saját templomuk, amikor végre elkészült (7. ábra, 16. old.). Ez az egyház is tovább gazdagítja a település vallási és kulturális sokszínűségét (<https://karpataljalap.net/2007/04/27/alapkoletetel-nevetlenfaluban>).

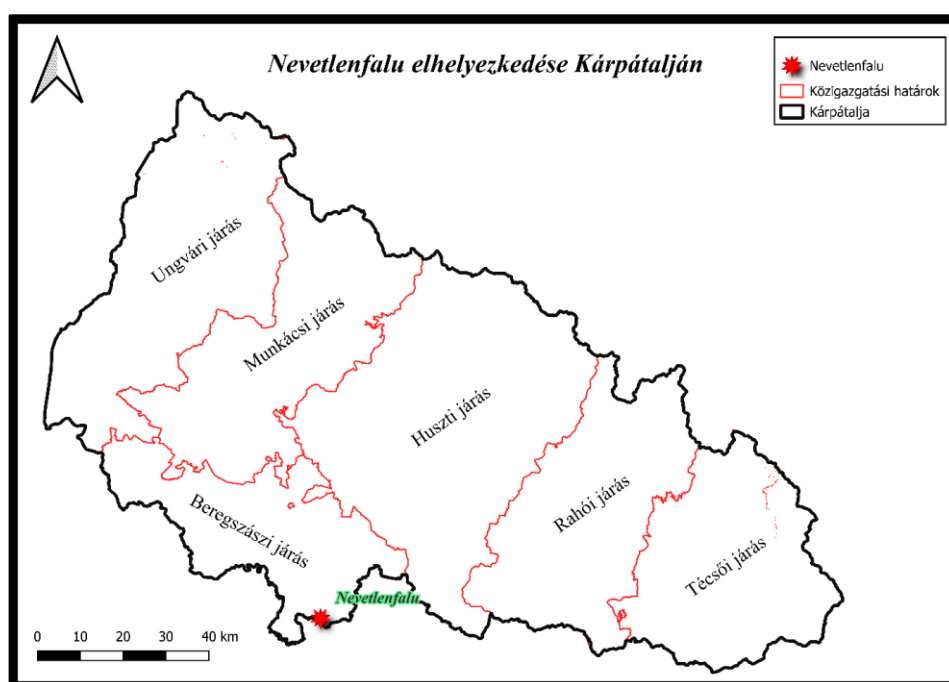

7. ábra. Nevetlenfalui Görög katolikus templom (saját felvétel, 2025).

2. KÖZSÉG TERMÉSZETFÖLDRAJZI SAJÁTOSSÁGAI

2.1. Természetföldrajzi viszonyok

Nevetlenfalu, Kárpátalja dél-nyugati részén található, közvetlenül az ukrán-román határ mentén (8. ábra). A település a szemet gyönyörködtető Avas-hegység nyugati lábánál helyezkedik el, ezen belül is Batár és Akli települések között, mindössze 23 kilométerre Nagyszőlőstől, és 41 kilométerre Beregszásztól, közvetlen az ukrán-román határ mentén. Északról az ékes Batár-folyó szegélyezi a falut, hozzájárulva a természetes szépségéhez.

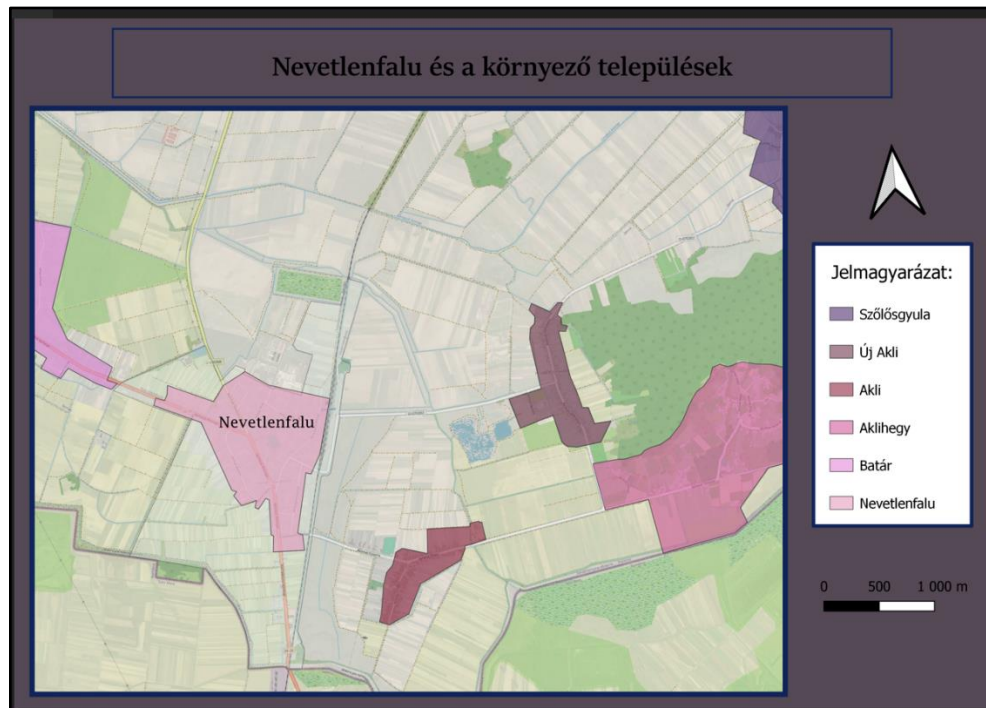
8. ábra. Nevetlenfalu elhelyezkedése Kárpátalján (saját szerkesztés, 2024).

Nevetlenfalu a tengerszint feletti 124 méteres magasságon található (Google Earth), és egy viszonylag sík területen helyezkedik el, amely délnyugat felé enyhén lejt. Ez a földrajzi elhelyezkedés kiváló lehetőségeket kínál több szempontból is a település lakóinak, hiszen egybe foglalja a vidéki élet nyugalma és a természeti kincsek gazdagságát és szépségét. A település szerves része a környező Aklihegynek, amely az Avas-hegység nyugati lejtőit érinti. Ez a szféra további lehetőségeket kínál a lakóknak, hogy élvezhessék a hegyvidéki tájat és a környező természetvédelmi területek gazdag élővilágát.

Nevetlenfalu és környéke jellegzetes földrajzi adottságokkal rendelkezik, amelyek a térségbeli kultúra és gazdaság fundamentumát jelentik. A település széleskörű történelmi- és gazdag természeti örökséggel büszkélkedhet, ami fontos szerepet játszik az itt élők mindennapi életében és a falu fejlődésében.

Az új közigazgatási rendszerben Nevetlenfalu közigazgatási egységként Beregszászhoz, meghatározottan pedig Péterfalva községhez tartozik, és ez a változás 2020-tól érvényes. Ennek eredményeként összesen 16 falu került az új adminisztrációs és ügyintézési területéhez. Ezek a falvak Tiszapéterfalva, Tiszabökény, Forgolány, Nagypalád, Fertősalmás, Szőlősgyula, Batár, Aklihegy, Akli, Újakli, Csepe, Hetenye, Feketeardó, Hömlőc, és Csomafalva.

Különösen érdekes, hogy tőszomszédságban helyezkednek el Akli és Batár falvak (9. ábra). Ez a közelség lehetőséget teremt szorosabb kapcsolatok kialakítására és a közösségi együttműködés szempontjából kiváló alapot jelent. Emellett a falvoknak hasonló történelmi múltjuk van, ami tovább mélyítheti a községek közötti kapcsolatokat és az együttműködéseket. A közös és gyökerekben meghatározó múlt hozzájárulhat a helyi identitás erősítéséhez és a közösség összetartozásának érzéséhez.

9. ábra. Nevetlenfalu, és a vele szomszédos települések (saját szerkesztés, 2024).

Nevetlenfalu, a térképen majdhogy nem 2 km hosszan elterülő település, északi szélesség 48°-án és keleti hosszúság 23°-án helyezkedik el. A település központjának számító,

vagyis az iskola és a községháza térsége, ezen koordináták köré szerveződik (Google Earth). Az északi szélesség és keleti hosszúság pontos meghatározása segít a település térképi elhelyezkedésének jobb megértésében és elhelyezésében.

Az átlagos tengerszint feletti magassága a településnek, 123 méter, a település iskolájának pontjától számítva. Ez az érték nemcsak a földrajzi koordinátákhoz képest, hanem a település belső topográfiáját tekintve is fontos. Nevetlenfalu domborzata aránylag sík, és maga a település majdnem teljes egészének magassága ezen az átlagos értéken belül helyezkedik el. Nincsenek kiugróan magas pontok, ami esetleg lehetőségeket nyújtana más, a településen belüli területi fejlesztésekhez és különböző tevékenységekhez (Google Earth).

Ez a topográfiai adottság hozzájárul a település egységes karakteréhez, és elősegítheti elsősorban a lakosság könnyű közlekedését és az infrastruktúra hatékony kialakítását, hiszen nem kell így megküzdeni a változó környezeti és magassági tényezőkkel. A domborzati jellemzők és a földrajzi elhelyezkedés egybevéve alkotják Nevetlenfalu jellegzetes térbeli környezetét, melyet a lakók mindennapi életében és a település fejlesztése során is figyelembe vesznek.

Nevetlenfalu egy síkvidéki település, mely a közép-európai lomberdőzóna és a kontinentális erdőssztyepp öv határán helyezkedik el, így változatos és gazdag táji és biológiai környezettel rendelkezik. Az ezen a területen megtalálható mozaikos változatosságát a növényfajok sokfélesége tükrözi, ahol egyaránt megtalálhatók nagy elterjedésű európai és eurázsiai fajok. A település domborzati és geológiai adottságai, valamint az elmúlt néhány millió év éghajlati változásai kiemelkedő szerepet játszanak a Kárpát-medence növényvilágának kialakulásában. A terület története során az éghajlati változások egyes növényfajok eltűnését vagy visszahúzódását okozták, miközben másoknak lehetőséget adtak a terület meghódítására. Ennek eredményeképpen a település környékén különféle származású és igényű növényfajok találtak menedéket. Az eltérő földtörténeti időszakok alatt bekövetkezett éghajlati változásoknak köszönhetően a terület kialakult táji sokfélesége gazdag és változatos növényvilágot eredményezett. Ez a biológiai gazdagság nemcsak a helyi ökológiát, hanem az itt élő közösségeket is befolyásolja, és kiemeli Nevetlenfalu környezeti értékeit (KOHUT–ANDRIK, 2022).

A szomszédos település, Aklihegy, egy olyan terület, amely híres a nagy dombjairól és a kisebb hegység rendszeréről, melyek leginkább zöld területekkel és erdőkkel borítottak. Ez a domborzati és vegetációs sokszínűség gazdag élővilágot és különleges környezeti élményt kínál az itt élőknek. A dombok és a hegységi területek erdőkkel való borítottsága tovább erősíti Aklihegy természeti szépségét. Ellentétben ezzel, Nevetlenfalu sajátos területi

jellegzetességekkel rendelkezik. A település maga inkább síkvidéki jellegű, és a táj főleg legelőkből és füves-bokros területekből áll. Ez okból az eltérő domborzat és a vegetáció másfajta élő helyet és környezetet biztosít a lakosságnak. A település síkvidéki jellege lehetőséget teremt mezőgazdasági tevékenységeknek és különböző földhasználati formáknak. Ezen különbségek ellenére mindkét település sajátos vonásokkal rendelkezik, és a környezeti adottságok sokszínűségét mutatják be.

A település, mely a 48. szélességi fokon helyezkedik el, geográfiai szempontból igazán kivételes vidéken található. Ez a szélességi fok nagyjából középen helyezkedik el az Egyenlítő és az Északi-sark között, így a település a szoláris éghajlati felosztás szerint a mérsékelt éghajlati övben található. Ebben az övezetben a település a nyugati szelek áramlási övében fekszik, ami tovább befolyásolja az időjárást és az éghajlatot (HADNAGY ISTVÁN, 2022).

A 48. szélességi fokon való elhelyezkedés eredményeképpen a település kivételes mértékű hőingással rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy a különbség a hűvösebb téli és a melegebb nyári hónapok között nagyban eltérő. A nyár a szférában általában száraz, míg a tél csapadékosabb, ami befolyásolja a növényzet és az éghajlati jelenségek kialakulását. A környező hegyek szintén meghatározó szerepet játszanak az éghajlatban és annak alakulásában. Ezek a természeti képződmények jelentős hatással vannak a helyi időjárási viszonyokra, például az esőzárók eloszlására és a hőmérsékleti változásokra. Ennek eredményeképpen a település éghajlati jellegzetességei és időjárási viszonyai szorosan kapcsolódnak a környező táj adottságaihoz (HADNAGY ISTVÁN, 2022).

A település közelében található legközelebbi folyó a Tisza, ami légvonalban körülbelül 7,5 km-re helyezkedik el (Google Earth). A település területén belül és külső határán kisebb víztározók és mesterséges halastavak találhatók, melyek esős időszakokban rendszerint teljesen feltöltődnek. Míg a száraz évszakban a vízszint megcsökken, egyes esetekben szinte, vagy teljesen ki is száradnak. A mesterséges rendszer közé tartoznak a vízelvezető csatornák is, amelyek szintén fontosak a vízgazdálkodás szempontjából. Az esős időszakok során előfordulhat, hogy ezek a víztározók, valamint a vízelvezető csatornák túltelnek, sőt ki is önthetnek. Ebben az esetben különösen a falun kívüli területeken lévő vízelvezető kanálisokra kell figyelni, mert oda gyűlik legnagyobb mennyiségben. Ezek az események néha áradásokhoz vezethetnek, ami a környező legelőket is eláraszthatja, így akadályozhatja az állatok kihajtását.

Az ilyen természeti jelenségek kiemelik a vízgazdálkodás és a vízelvezetés fontosságát az egész környéken. A megfelelő tervezés és fenntartás lehetővé teheti a hatékony vízkezelést, minimalizálva az áradási kockázatokat és fenntartva a vízfelszín területi hasznosítását és persze a takarékoságot, amely manapság elengedhetetlen.

A területen túlnyomóan podzolos réti barnaföld található, amelynek köszönhetően kiváló potenciális termőképességgel rendelkezik. Ennek eredményeként a helyi lakosok szinte minden szükséges terményt sikeresen termeszthetnek a mezőgazdasági folyamatok során (DOBOS, CSOMA, MOLNÁR, 2022). A podzolos réti barnaföld kellőképpen kedvező tulajdonságokkal rendelkezik a növénytermesztés szempontjából, ideértve a jó vízgazdálkodási képességeket és a megfelelő tápanyagellátást (IZSÁK TIBOR, 2007).

A településen a termőföld termékenységének köszönhetően sokan foglalkoznak búza és kukorica termesztésével. A búza és kukorica alapvető élelmiszereket és takarmányt biztosítanak a helyi közösség számára. A termőföld jó minősége lehetővé teszi a gazdálkodók számára, hogy hatékonyan gazdálkodjanak, és biztosítsák a helyi élelmiszerellátást. Ezen gazdálkodási tevékenységek révén a település agrárszektorának fejlődése támogatja a helyi gazdaságot és a lakosság megélhetését. Emellett a jó minőségű termőföld hozzájárul a fenntartható mezőgazdasághoz, amely elősegíti a környezetvédelmi és társadalmi fenntarthatóságot a településen.

A településen, és a környékén nem túl gazdag a vadon élő állatok csoportja. Folyamatosan húzódik vissza a vadállomány az antropogén hatás miatt. A mindennapokban sokféle rágcsálóval és hüllővel találkozhatunk. A termőföldeken gyakran találkozhatunk őzekkel (*Capreolus capreolus*) és akár vaddisznókkal (*Sus scrofa*), leginkább a kukorica mezőkön, és az ország határ mentén. A parlagi sas (*Aquila heliaca*) egy elterjedt madárfaj a környéken, és nagyban hozzájárul az ökoszisztéma egyensúlyához, hiszen ragadozó típusú. Nevetlenfalu egyik különlegessége a gólyacsaládok (10. ábra). A gólyák (*Ciconia Linn*) jelenléte már egyféle szimbolikusságnak számít a településen. Egyeseknek már hagyomány, hogy a március eljövételével meglátogatják a gólyafészket a főút kereszteződésében, és megnézik, hogy minden rendben van-e, és megérkezett már a család.

10. ábra. Nevetlenfalui gólya család (saját felvétel, 2025).

Az állatok sokat hozzátesznek a település életéhez. Mindegyik fajnak van valamilyen jelentősége, legyen az vadon élő állat, vagy háziállat. A természeti sokszínűség hozzájárul és kiemeli a környezettudatosságot, és az állatok védelmét a településen. Meg kell óvnunk, mert ezek az állatok jelentik az életet.

2.2. Gazdasági tevékenység

Nevetlenfalu nem számít jelentős természeti erőforrás-kitermelő területnek. Azonban érdemes nemcsak megemlíteni, de kihangsúlyozni a településen lévő napelemeket. A megújuló energiaforrás segíti a település ökológiai lábnyomának csökkentéséhez. Ezek a napelemek segítik az energiatermelést, és egy lépéssel közelebb segítik a települést a fenntartható fejlődéshez és ennek a folyamatához. A napelemek használata csökkenti a hagyományos energiafüggőséget, és a környezeti károkat. Elősegítik a környezetvédelmi célok elérését, és kezdeményezi a környezetbarát és fenntartható energiatermelést, valamint hozzájárul a település pozitív környezeti lábnyomához.

Nevetlenfalu egy olyan közösség, ahol az élet szorosan kapcsolódik a mezőgazdasági termeléshez. Többnyire minden háztartás valamilyen szinten részt vesz a növénytermesztésben, legyen az zöldség- vagy gyümölcstermesztés. A „kiskert” mindenkinél megtalálható. Bár a többség inkább a saját szükségleteket igyekszik kielégíteni ezekkel a háznál előállított termékekkel, azonban egyre többen vannak, akik nagyüzemi méretben is foglalkoznak mezőgazdasági tevékenységekkel. Ez az agrártevékenység nemcsak az önfenntartásukat biztosítja, hanem kiemelkedő szerepet játszik a települési életben is. A helyi termelők által előállított gyümölcsök kiváló minőségűek és széles körben ismertek, hiszen elismerik a környező falvakban, és a városi piacokon is. Nevetlenfaluban az éves terméshozam az időjárási viszonyoktól függően változik, de általában bőséges. A gyümölcsösök gondozása és művelése munkaigényes feladat, de a helyiek elszántsága és szorgalma biztosítja a sikert. A közösség tagjai közötti együttműködés a mezőgazdasági tevékenységek során erősíti a helyi szolidaritást és közösségi összetartozást. A helyi termékek iránti kereslet nemcsak a település gazdaságát támogatja, hanem hozzájárul a környezetbarát és fenntartható életmód elterjesztéséhez is. A Nevetlenfalu lakói által létrehozott termelési gyakorlatok példaértékűek lehetnek a fenntartható mezőgazdaság és a közösségi önellátás terén.

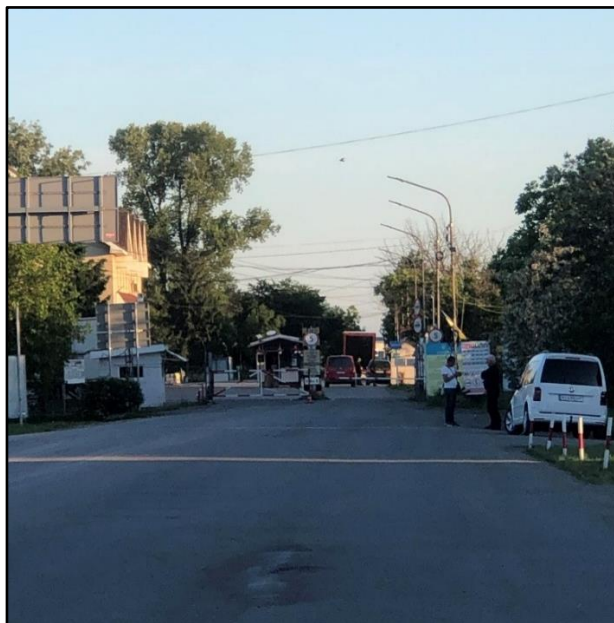
Nevetlenfaluban hosszú ideig a mezőgazdaság és a települési infrastruktúra fejlesztése állt a középpontban, és az ipar nem kapott kiemelt figyelmet. A hagyományosan a földművelésre és a település fejlesztésére összpontosított, így az ipar fejlődése kevésbé volt hangsúlyos. Ennek következtében a helyiek évszázadokon át inkább az önfenntartás és a közösségi szükségleteik kielégítése érdekében gazdálkodtak, minthogy ipari fejlesztésekre összpontosítottak volna. Az évtizedek során Nevetlenfaluban számos pékség működött, melyek a helyi lakosság számára garantálták a mindennapos friss pékárút. Azonban a gazdaság átrendeződése miatt, a piaci változások, és az árak emelkedése miatt ezek a pékségek egy idő után bezártak, és így a település gazdaságstruktúrája többnyire megváltozott. A helyi gazdálkodás és kisipar mellett a településen kívül egy csirkefarm jelentős munkalehetőségeket kínál a helyiek számára, folyamatos az igény a munkásokra. Ugyanúgy tanyák is működnek, ahol állattenyésztés (sertés, bárány, kecske, szarvasmarha) és növénytermesztés (burgonya, gabonafélék) folyik.

A település gazdaságának további élénkítését a sokféle üzlet szolgálja, melyek ruházati cikkeket, élelmiszert és szerszámokat kínálnak, valamint rendelkezik a település virágüzlettel is. A határ menti elhelyezkedés miatt Nevetlenfaluban a határon túlról érkező vásárlók is gyakoriak, akik hozzájárulnak a helyi kereskedelmi tevékenységhez és magának a kiskereskedelmi szektor fellendüléséhez. Megtalálható 12 féle üzlet, amely nagy része

élelmiszert árul, de vannak olyan üzletek amelyek mindent áruknak, ami kielégítheti a szükségleteket. 2 nagyobb bevásárló üzlet is található, amelyek közül az egyik az egykori klubhelyiségből lett átalakítva. A településnek egy ideig két patikája is volt, közvetlenül szemben egymással, de azóta már csak az egyik működik.

A lakosság egy része állami munkahelyeken, üzletekben vagy élelmiszerkitermelő üzemekben dolgozik, vagy a háztartásban, hiszen mindenki másképp tud hozzájárulni a gazdasághoz. Az iparágak kialakulását pedig részben az erőforrások hiánya, valamint a hagyományos életmód szeretete, vagy a lehetőségek hiánya szabályozza, hiszen nem mindenki teheti meg, hogy kiszakadjon ebből az életmódból. Nevetlenfaluban így továbbra is érvényesül a hagyományos vidéki életmód, ahol a gazdálkodás, a kisipar és a helyi kereskedelem kulcsszerepet játszanak a közösség életében.

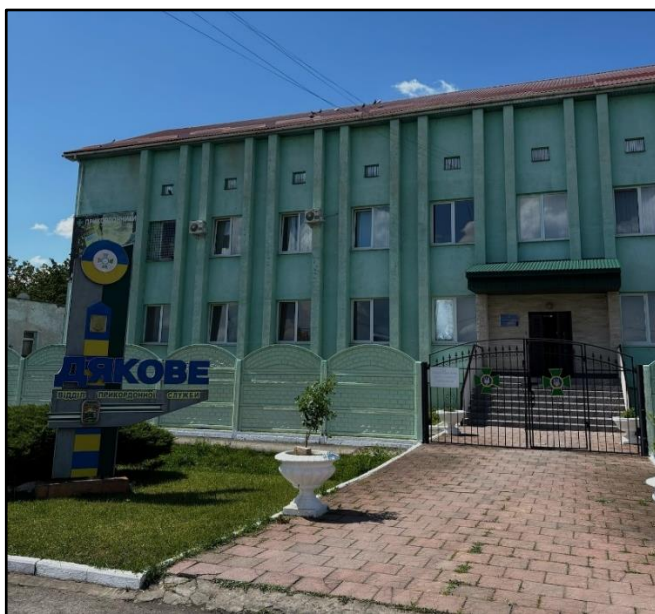
Nevetlenfalunak a közlekedési infrastruktúrája alapvető fontosságú a település életében és fejlődésében. A főút, amely a településre vezet, jó minőségű, így ez lehetővé teszi a nagyobb járművek, mint például teherautók és buszok, gördülékeny közlekedését. Ennek a főútnak a jól karbantartott állapota megkönnyíti a mindennapi szállítást és a különböző szolgáltatásokat igénylő járműforgalmat. Erre szükség is van, hiszen naponta számtalan jármű veszi igénybe ezt a szakaszt.

11. ábra. Nevetlenfalui határátkelőhely (saját felvétel, 2025).

A határmenti elhelyezkedés miatt a település rendelkezik egy határátkelőhellyel (11. ábra), amelyet különböző járműtípusok használnak, beleértve a személygépkocsikat, kamionokat,

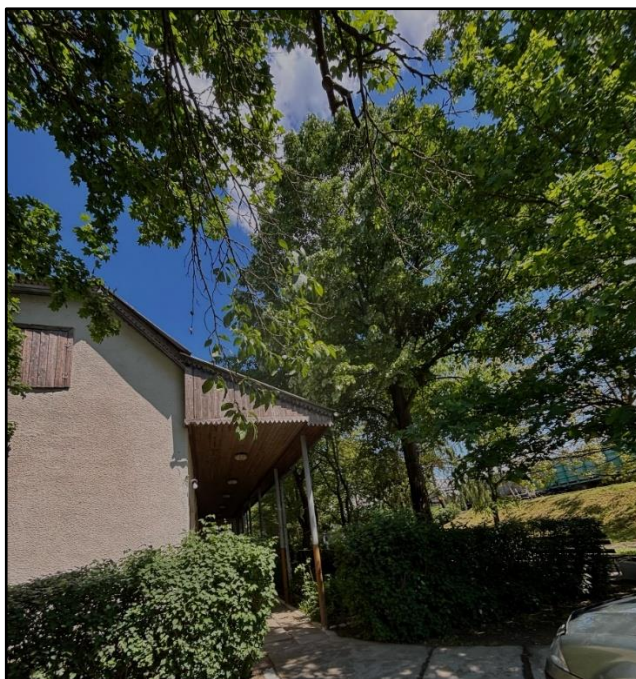
buszokat és a tehervasúti közlekedés is. Ez a határátkelőhely fontos szerepet játszik magának a térség kereskedelmében és az emberek közötti kapcsolatokban és annak ápolásában is. Közvetlenül a határátkelést biztosító résznél található az ott dolgozó katonák és családjuk lakóhelye. A laktanya (12. ábra) fontos része a településnek, mert ez sokban megkönnyíti az ott dolgozók életét.

12. ábra. Laktanya (saját felvétel, 2025).

A jól kiépített közlekedési infrastruktúra hozzájárul a település és a környező területek gazdasági és társadalmi kapcsolatainak erősítéséhez, és elősegíti a hatékony közlekedést és szállítást akár határon túl is. A településen található egy vasútállomás is (13. ábra, 26. old.), mely főként teherszállítással foglalkozik, de naponta egyszer személyszállító vonat is közlekedik. A személy és teherszállítás évtizedek óta működik, de a menetek száma az évek folyamán csökkent. A határon túli kereskedelem fontos része ennek a vasútvonalnak, hiszen naponta több vagon hagyja el és jön be az országba ezen a vonalon.

A településen megtalálható 6 üzemanyagtankoló állomás (14. ábra, 27. old), de csak 4 működik belőle az elmúlt időszakban. Az aktív üzemanyagtöltő állomások továbbra is fontos szerepet játszanak a település életében, biztosítva a közösség számára az üzemanyag ellátását és egyéb szolgáltatásokat. Nemcsak az autókat, de a mezőgazdasági gépeket is itt tankolják fel. A határon túlról is évek óta érkeznek a kedvező árak miatt. A háború kitörésének elején fellépett az üzemanyag hiány, és emiatt hosszú sorokban várták az emberek, akár hajnali óráktól, az újra töltést. Sok esetben olyan kevés üzemanyag volt, hogy a sorban állók fele nem is kapott.

13. ábra. A vasútállomás épülete (saját felvétel, 2025).

A település utcái átláthatónak és könnyen járhatónak tekinthető, ami különösen fontos a mindennapi életben és a közlekedés során. Az eligazodás is egyszerűnek számít, és szinte lehetetlen eltévedni. Minden utca jelezve van, és a legtöbb ház száma is ki van írva. A faluban a tömegközlekedés korlátozott, de az emberek főként gyalog vagy biciklivel közlekednek, amikor a mindennapi teendőiket ellátják. Az iskolások számára működő iskolabusz járat segíti a tanulók ingázását a környező településekből. Ez különösen fontos, mivel Nevetlenfalva egy iskolaközpont, ahol mind ukrán, mind magyar nyelvű osztályok működnek és a környéken csak itt van középiskolai oktatás. Csak egy buszjárat működik Beregszász és Nevetlenfalva között, naponta kétszer, de az is kiszámíthatatlan az elmúlt időszakban, hiszen legtöbbször nem is járnak a buszok.

Nevetlenfaluban a turizmus nem jellemző gazdasági ág. Bár van pár érdekes nevezetesség a településen, ezek inkább a környékbbeliek körében népszerűek, és kevésbé vonzzák a külső látogatókat. A turisztikai tevékenységek helyett inkább a helyi üzletek és éttermek élveznek látogatottságot, ahol a településen élők és a környékbbeliek vásárolnak és étkeznek. A település rendelkezik egy rendezvényteremmel (15. ábra, 28. old.), amely a múltban számos esküvőnek és ünnepi eseménynek adott helyet, valamint étteremként is üzemelt. Azonban a háború kitörése óta ez a helyiség főként üresen áll. Először is, a pandémia (Covid-19) kitörése korlátozásokat és gátlásokat hozott a rendezvények tervezése és lebonyolítása tekintetében. Már abban az időben is ritkának számított ha olyan lehetőség

adódott, hogy igénybe lehetett venni az ottani lehetőségeket. Később pedig a háború kezdete további nehézségeket okozott, és a rendezvényterem tevékenysége jelentősen visszaesett. Azóta nem is használják, hiába lenne rá igény. Ennek ellenére a rendezvényterem továbbra is fontos hely marad a falu életében, és remény van arra, hogy újra virágozni kezd majd, amint a helyzet kedvezőbbé válik. Igazán kár, hogy nem lehet kiaknázni már egy meglévő, igazán stílusos és kifinomult lehetőséget.

14. ábra. Üzemanyagtöltő állomás (saját felvétel, 2025).

Emellett a 2023 decemberében megnyílt egy bisztró (16. ábra, 28. old), ami sikeresnek bizonyult, és pozitív visszhangot váltott ki, nem csak a településen élők, hanem az arra látogatók körében is. Ez a vendéglátóhely friss, ízletes ételeivel és barátságos légkörével hamar kedvelt hellyé vált mindenki számára. Az új bisztró így nem csupán egy étkezőhely, hanem egy olyan közösségi tér is, ahol az emberek találkozhatnak, beszélgethetnek és élvezhetik az ízeket és a jó társaságot egyaránt. Különösen látogatott a településen élőkön kívül még a határátkelő helyen dolgozók és az oda tartók körében. Színes ízvilággal rendelkezik és nagyon esztétikus. Több kisebb rendezvény számára adott már helyet, mint például születésnapok, keresztelők stb.

15. ábra. Nevetlenfalu rendezvényterme és étterme (saját felvétel, 2025).

2024 végén megnyílt egy Szépségklinika, ahol szakképzett orvosok dolgoznak, és segítik az oda betévedőket (17. ábra, 29. old.). Nemcsak környékbeliek használják ki a szolgáltatásaikat, de a román határon túlról is érkeznek vendégek, emellett magyarországi ügyfelek is látogatják a helyet havi szinten akár. A hely segíti a község gazdaságát, emellett az itt lakókat társadalmi, pszichológiai és életminőségi szempontból támogatja. Az egészséget és az egészséges életmódot is ösztönzik a konzultációk folyamán.

16. ábra. Bisztró (saját felvétel, 2025).

16. ábra. Szépségklinika logója (saját kép, 2025).

A turizmus növelésének érdekében a helyi szolgáltatásokat kellene potenciálisan növelni, de a teljes kibontakozáshoz a jelenlegi politikai konfliktusnak kellene véget érnie, hiszen a korlátozásoknak nagy része innen indul. Ha ez bekövetkezne, biztosan több igény lenne a már meglévő vállalkozások felvirágoztatására, és az újaknak létrehozására. Ha növelni tudnánk a település programkínálatát, akkor az vonzóbbá tenné a turisták számára.

2.3. Társadalom földrajz

A Nevetlenfalu környezetvédelmi foglalkoztatása még nem rendelkezik szervezett és átfogó együttes szerkezettel. Bár az önkormányzat figyelmet fordít a falu tisztán tartására, és sokan önkéntes alapon segítenek a rend fenntartásában, a környezetvédelem terén további intézkedésekre van szükség. A település határán korábban egy nagy "szeméttelep" jelentett problémát éveken keresztül. Nagyon rontotta az összképet, és környezetvédelmileg is súlyos gondot jelentett. Azonban a 2023 nyarán egy csapat civil sikeresen kitakarította azt és azóta is szépen rendben van tartva. Bár a csatornahálózat állapota nem kielégítő, nem tekinthető tragikusnak. Az útmenti esővíz elvezetésre alkalmas vízelvezető árok a legtöbb helyen már eltűnt. A helyi lakosoknak és az önkormányzatnak összehangolt erőfeszítésekre lenne szüksége annak érdekében, hogy a település környezetvédelmi helyzete javuljon. A szervezett műveletek,

az infrastrukturális fejlesztések és a lakosság környezettudatosságának növelése mind fontos lépések lehetnek a fenntarthatóbb és egészségesebb környezet elérésében.

A településen jelentős társadalmi különbségek tapasztalhatóak. Egy szociális szakadék van jelen egyes helyeken. Van rá példa hogy egy többszintes modern ház, nagy és gondozott udvarral, nagy telekkel rendelkezik, eközben a szomszédja egy roskadozó, kétszobás épületben él. Emellett egyre jobban jelen vannak a gondozatlan porták és üres házak számának növekedése. Nagyrészt a kelet-ukrajnai háború következményeként lép fel ez a probléma, hiszen 2022 februárja előtt is volt rá példa, hogy családok hagyták el az otthonaikat, de nem ilyen nagy számban. Mindig is voltak olyan családok, ahol valamelyik családtag külföldön dolgozott, de attól függetlenül jártak haza látogatóba, és a család többi része itt járt iskolába, óvodába, Nevetlenfalu volt az állandó lakhelye. Ma felváltotta ezeket a családokat ingázók, vagy teljességbe elköltözött családok fogalma. Emiatt a környezet is fokozatosan romlik, hiszen nincsen ki gondozza a portákat.

A településre leginkább a család és kertes házak jellemzőek. A porták nagysága eltérő lehet, minden utcában kicsit különböző. Az épületek kinézete is különböző, vannak új építésű, modern házak, és hagyományosabb, valamint régebbi kinézetű otthonok. Az udvarak felszereltsége is különböző. Egyes udvarok rendelkeznek sütőgető résszel, medencével vagy játszóterületekkel a gyerekek számára. A legtöbb helyen párhuzamosan vannak a házak elrendezve, de ez az utcák elrendezésétől is függ. A közlekedési hálózat igen jól kiépített személygépkocsik számára.

Nevetlenfalu rendelkezik saját orvosi rendelővel (17.ábra, 31. old.), amelynek dolgozói elhivatottan szolgálják a lakosságot. Az rendíthetetlen csapat elkötelezetten vezeti az intézményt évek óta. A csapat egyénei változtak az évek alatt, de a felállás nem. Rendelkezik egy háziorvossal, három ápolónővel és egy fogorvossal is.

17. ábra. A Nevetlenfalui rendelő (saját felvétel, 2025).

A „FATIMA” nevű szobor büszkén emelkedik ki a rendelő udvarának bejárata előtt, mint egy jelkép, mely mélyen beágyazódott a helyi közösség életébe és szívébe (18. ábra, 32. old.). Ez a látványos alkotás a „Hófehér Mária”-t ábrázolja, és többet jelent, mint egyszerű dísz a környezetnek. Ez a szobor az orvosi központ fontosságát és jelentőségét hirdeti, miközben tiszteli az orvosok és ápolók munkája előtt, akik kitartóan és elhivatottan szolgálják a lakosok egészségét és jólétét. A Fatimai Szűzanya-szobor, méltóságteljesen áll az orvosi rendelő előterében a főúton, a Fogadó utcában, nem csupán egy díszes műalkotás, hanem egyfajta szellemi központ is. Többször fordult már elő zarándok megállóként. A szobrot 2002. május 13-án állították fel, amelyet saját költségen finanszírozott id. Fudella László, aki ezzel a szolgálattal járult hozzá a település színésítéséhez. A nemes küldetés egy emlékeztetőként van jelen a falu számára, hisz részben az emberi odaadást és az elkötelezettséget jelképezi, amely mindennap jelen van az orvosi rendelőben, és a személyzetben is.

18. ábra. Fatima szobor (saját felvétel, 2025).

Nevetlenfaluban egy nagyon különleges iskola üzemel, hiszen a tanítás kettős nyelvű. Ukrán és magyar nyelven is folyik az oktatás, egészen 11 osztályig. A környéken nincs erre példa, így a környező falvakból is jönnek diákok ide. Ez előnynek számít, hiszen így megőrzi a környék a kulturális örökségét, és teljes egészében lehetőséget biztosít, hogy a diákok a saját anyanyelvükön tanulhatnak, formálódhatnak. Valamint az alapvető oktatás mellett a kulturális identitást is megerősítik. Az iskolában megtanítják a diákoknak, hogy hogyan kell nemcsak a saját, de más kultúrákat is megbecsülni, és megtalálni a bennük rejlő szépséget és értéket.

Közvetlen az iskola mellett található meg a Nevetlenfalui Művészeti Iskola. Az iskola lehetőséget biztosít a diákoknak éneket és hangszereken tanulni, a zenéről és a művészetekről tanulni, valamint táncórákat is lehet venni. Az oktatási központ egy inspiráló és ösztönző környezet, ahol a kibontakozni kívánó zenei tehetségek utat kapnak a fejlődés és az alkotás felé. Ez egy biztonságos környezetet teremt az iskolai tanórák után, a fegyelmet itt felváltja a kreativitás és a művészet. A művészeti iskola célja, hogy nemcsak a diákokok fejlődését támogassa, hanem, hogy magának a közösségnek erősítse a kultúra és a művészetek

fontosságát, ezzel hozzájárulva nemcsak a Nevetlenfaluban, de a környékbeli településeknek is, hisz több településről járnak ide. Ezzel az életminőséget és a kulturális gazdaságot is növeli az intézmény.

A művészeti iskola alsó emeletén működik évek óta a Nevetlenfalui község háza, amely a község egyik központja is (19. ábra). A közigazgatási központban több szolgáltatásra is van lehetőség, amely lefedi a közigazgatási ügyek intézését, és a különböző hivatalos dokumentumok és okmányok intézését és kezelését is. Emellett a település nem csak egy adminisztratív épület, hanem egy fontos része is a településnek, hiszen a tanácsadás mellett a lakosok jólétét szolgálja, és minden szempontból próbálja támogatni. Emellett jó kapcsolattartási lehetőség, és itt aktívan részt vehetnek a közösség életében és fejlődésében.

19. ábra. Művészeti iskola és község háza épülete (saját felvétel, 2025).

Nevetlenfaluban egy óvoda is működik, amely pár évvel ezelőtt épült (20. ábra, 34. old.). A katolikus egyház projektjeként indult, így szerették volna fejleszteni a község társadalmi és szociális rétegét. Sajnos nem tudták sokáig fentartani, így az ország kezére került, és azóta állami finanszírozásból működik. Ettől eltekintve, az óvodában az általános oktatás mellett hitoktatás is megy. Nemcsak a római katolikus, de a görög katolikus, és a református gyerekek

számára egy biztonságos és természetes környezetet teremtenek. Mindegyik egyházból egy kijelölt hittantanár van megbízva azzal a feladattal, hogy a legkisebbeket is bevezesse a hit világába. Lehetőséget biztosítanak arra, hogy megismerjék és megértsék a saját vallásukat, a kultúrájukat és a hagyományaikat. Emellett egy ukrainai program szerint működik az óvoda, így megismerkedhetnek a különböző művészeti ágakkal, sportokkal és a fejlődésüket szolgáló foglalkozásokkal. Bevezetik őket a néphagyományokba és az ünnepnapok fontosságába.

20. ábra: Az óvoda épülete (saját felvétel, 2025).

A település számos szabadidős tevékenységre nyújt lehetőséget a természetben. Sok jó időtöltési lehetőséget nyújt a játszótér és a futballpálya az itt élők, és akár az ide látogatók számára. Ez a közösségi tér az év legtöbb napján ki van használva, de ahogyan melegedik az idő, annál több embert lehet látni itt. A nyári időszakban ez az időtöltési központ szinte tele van. Minden korosztály számára kínál lehetőséget. A műfüves futballpályát felváltva használja a kisebb és az idősebb korosztály is. Így ez a szabadidős hely nem csak a szórakozásra, de a sportolásra is ad lehetőséget (21. ábra, 35. old.).

21. ábra: A település játszótere és sportpályája (saját felvétel, 2024).

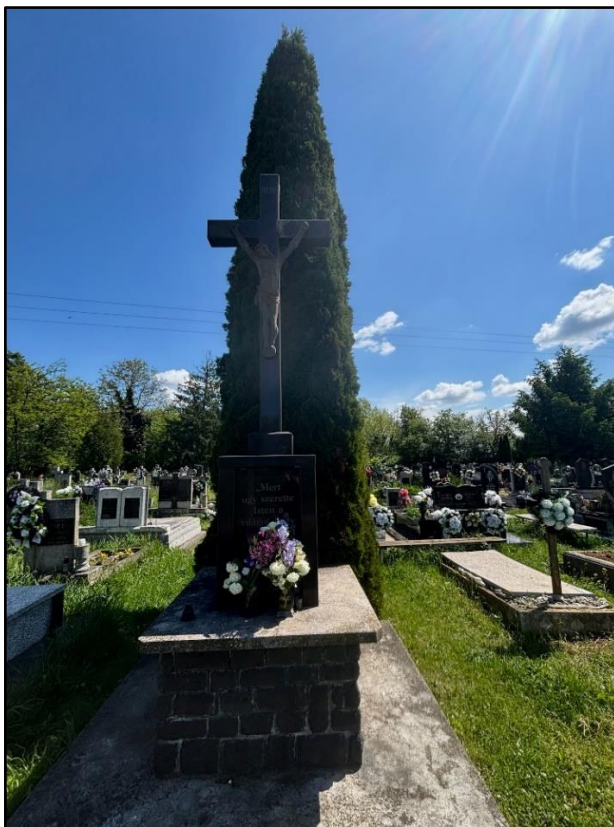
Nevetlenfalu büszkélkedhet saját postahivatallal (22. ábra, 36. old.), amely igazán megkönnyíti a minden lakos életét. Nem csupán csomagokat lehet átvenni és feladni, de különböző szolgáltatásokat is nyújt még ezen kívül. Az ügyintézés mellett infrastrukturális elem is a település életében, hiszen például lehetőség van az áram és gázzámlák kifizetésére is. Ezáltal maga a postahivatal egy központi szerepet tölt be közösség életében és segíti a zökkenőmentes és kényelmes jólétet.

22. ábra: A postahivatal épülete (saját felvétel, 2025).

Nevetlenfalu egy nagyon sokszínű és egyedülálló közösséggel rendelkezik, és ez a múltban sem volt másképp. Megfigyelhető, hogy a település több temetővel rendelkezik, katolikus (23. ábra, 37. old.), református (25. ábra, 38. old.) és zsidó (26. ábra, 38. old.) temetkezési helyek nagyban járulnak hozzá a történelemhez, és a település társadalmi fejlődéséhez. A 2023-as évben, a katolikus egyház egy új temetőt hozott létre, a hely hiánya miatt. Ez az új temető nincs messze a régitől (24. ábra, 37. old.). Érdekesnek tekinthető a zsidó temető, hiszen ez nem egy szokványos kiegészítő egy település történetében. Sajnos a zsidó nemzetiségi réteg ma már csak a történelmünk része, mivel a világháború és azt követő események távozásra készítette őket. A temető emlékhelyként is szolgál, hisz az ott lévő síremlékek és emlékművek egy másik korra és közösségre emlékeztetnek, amely egykoron a közösség része volt. Található egy emlékmű a temetőben, amely az egykori Nevetlenfalui zsidó közösség előtt tiszteleg (27. ábra, 39. old.). Az ESJF Nonprofit szervezet állította fel a Német Szövetségi Köztársaság támogatásával jött létre. A zsidó temetők megőrzése, és védelme érdekében jött létre.

A katolikus temető számít a legrégebbinek, ez egy közös temető a görög-és római katolikus egyháznak, a református temető egy jóval fiatalabb. Bár a ténytől eltekintve, hogy vannak külön temetők, a család eldöntheti, hogy hová helyezik örök nyugalomra az elhunytat.

23. ábra: Katolikus temető (saját felvétel, 2025).

24. ábra: Új katolikus temető (saját kép, 2025)

25. ábra: Református temető (saját felvétel, 2025).

26. ábra: A zsidó temető (saját felvétel, 2025).

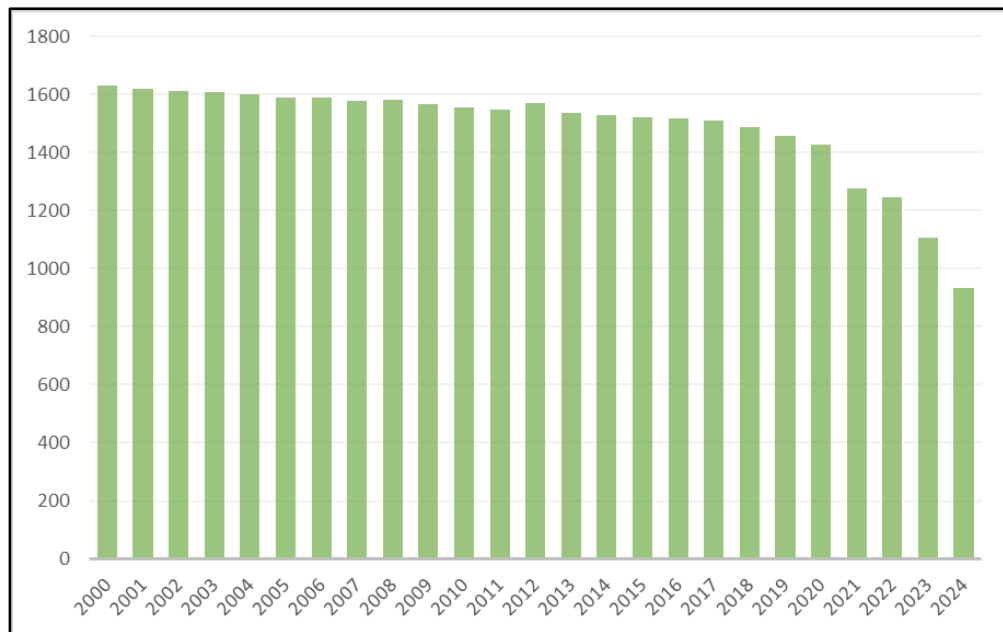
27. ábra. A zsidó emléktábla (saját felvétel, 2025).

3. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI JELLEMZÉSE

3.1. A népesség alakulása és főbb tendenciái

Nevetlenfalu demográfiai jellemzőinek felmérése és elemzése során több szempontot is figyelembe kell venni. Oda kell figyelni arra, hogy milyen folyamatok és változások mentek figyelembe az elmúlt időszakban. Emellett a háború hatására is figyelmet kell fordítani. Az utolsó népszámlálás 2001-ben történt, országszerte. Az adatok elavultak, így már nem számítanak hitelesnek. A népességi adatok évente változnak, így ez a több mint két évtizedes adatsor már réginek mondható. Első lépésként össze kell vetni az időbeli változásokat, a lakosságszám csökkenését vagy növekedését, az életkori sajátosságokat, és az esetleges migrációs folyamatokat. Az adatok gyűjtése és feldolgozása során fontos figyelembe venni lakosság összetételét, a gazdasági aktivitást, és szükséges összehasonlítani a az előző népszámlálási adatokkal. Ez segíthet megérteni és értelmezni a település demográfiai helyzetét, valamint az esetleges trendeket és változásokat az idők során.

A falu lakossága 2001-ben 1632 fő volt. Azonban az elmúlt években sok tényező lépett fel, amely nagyban befolyásolja a lakosság alakulását. Ilyenek lehetnek a gazdasági változások, a pandémia, megszorítások, hadiállapot fellépése, vagy a társadalmi dinamikák, ez mind valamilyen úton szabályozta és változtatta társadalmunkat. Ezeket a tényeket is fontos figyelembe venni a feldolgozás során, hogy sikerüljön kapni egy átfogó képet kapni, és könnyebb legyen megfejtetni a helyzetet, és a mögötte lévő okokat (MOLNÁR JÓZSEF – MOLNÁR D. ISTVÁN 2005).

28. ábra. A lakosság száma és annak időbeli változása, saját szerkesztés, 2025.

A (28. ábra) vízszintes tengelyen az évek vannak feltüntetve, a függőleges tengelyen pedig a lakosság száma, nagy léptékben. Az ábra segítségével egyszerűen be lehet mutatni a lakosságnak számbeli változását, a kétezres évektől kezdődően.

Nevetlenfalva lakosságának a változását világosan szemlélteti az ábra, hogy csökkenő tendenciát mutat az évek előre haladtával. Az ezredforduló elején még jóval több mint 1600 lakosa volt a településnek, amely egyfajta stabilitást és pozitív növekedést mutatott, de az események folyamata nagy hatással volt a további alakulásokban. Az elmúlt években látványosan csökkent a lakosság száma, főleg az elmúlt öt évben, és ez sok változást vont maga után. Jelenleg, mindössze 922 fő él a faluban, ami drasztikus csökkenésnek számít.

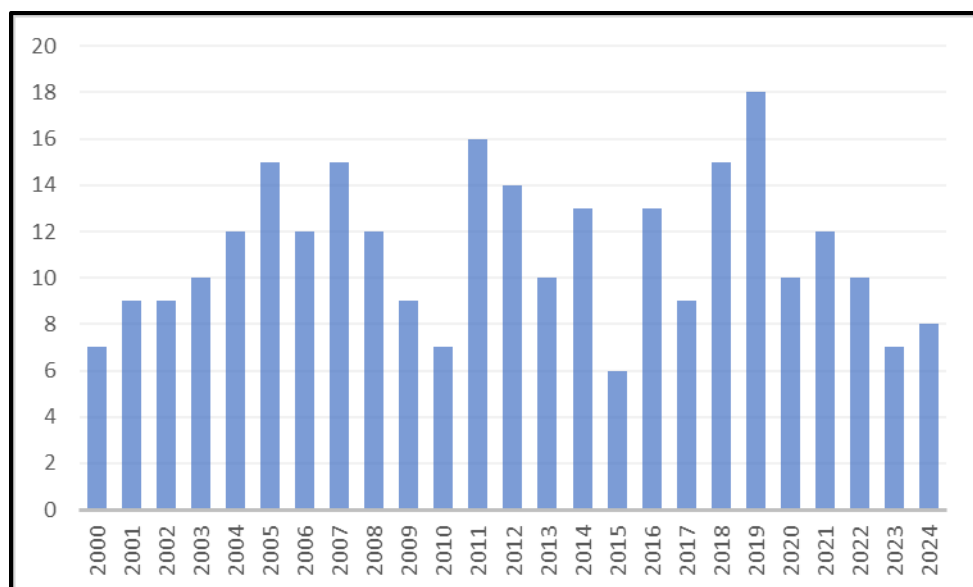
Az adatokból nyilvánvalóan látszik, hogy a népességcsökkenés folyamatosan és fokozatosan történt, számos tényező játszott ebben szerepet. A 2020-as évek hozták magukkal az első nagyobb, ész szembetűnőbb változást, amikor is a covid-19 miatt megkezdődött a tömeges elköltözés. Azóta ez a tendencia folyamatosan folytatódik és vannak időszakok, mint például a háború kitörése, felerősítik ezt. És ez azt vonta maga után, hogy volt, hogy egész családok hagyták el a települést, és az országot, havonta.

A lakosságszám alakulását Nevetlenfaluban sok tényező határozta meg. A statisztikai adat egy társadalmi és demográfiai jelenség is egyben, amely hatással van a település jövőjének alakulásában, emellett a mindennapi élet történéseit is szabályozza. Így ezek az évről évre történő változások hatással vannak a gazdasági, kulturális és társadalmi dinamikákra. A legfrissebb számításokat elvégezve, a település lakosságszámát 922 főre becsüljük. Ez az adat

nem tekinthető teljesen pontosnak, több szempont miatt sem, amely egyik fő oka a háború kitörése a keleti országrészen. A 2022. február 24-es időponttól megkezdődően rohamosan hagyták el a települést az ott élők. Voltak, akik később visszatértek, de így is sokan döntöttek a külföldön maradás mellett. Emellett vannak szétszakított családok, olyanok, akik hazajárnak időközönként, és akik az ígérk, hogy a háború végeztével hazatérnek Nevetlenfaluba. Ezen tények mellett nem határozható meg egy pontos adat a lakosságszámot tekintve. Ráadásul, az adatgyűjtést tovább nehezítik a megszorítások és korlátozások, és ez a változó helyzet, hiszen sokan vándorolnak egyik országból a másikba. Mindezek végeredménye, hogy a kutatás adatgyűjtő része van, hogy bonyolult, és kihívást jelent.

A település születési aránya az elmúlt évtizedekben jelentős változásokon ment keresztül, ami hatással volt a település demográfiai, gazdasági és társadalmi életére. A születések száma nem csupán a településen élő lakosság számát befolyásolja, hanem hatással van a jövő nemzedékeire is. Az alacsony születési arányok csökkenthetik a település lakosságát és előregedését eredményezhetik, ami gazdasági és társadalmi kihívásokat jelenthet a település számára.

Az alacsony születési arányokhoz kapcsolódó demográfiai változások megváltoztathatják a település lakosságának összetételét és méretét, valamint hatással lehetnek a munkaerőpiacra és az oktatási rendszerre is. Gazdasági szempontból az alacsony születési arányok csökkenthetik a munkaerőpotenciált és a gazdasági növekedést, míg társadalmi szempontból az előregedő lakosság szociális ellátásaira való igény növekedésével járhat.

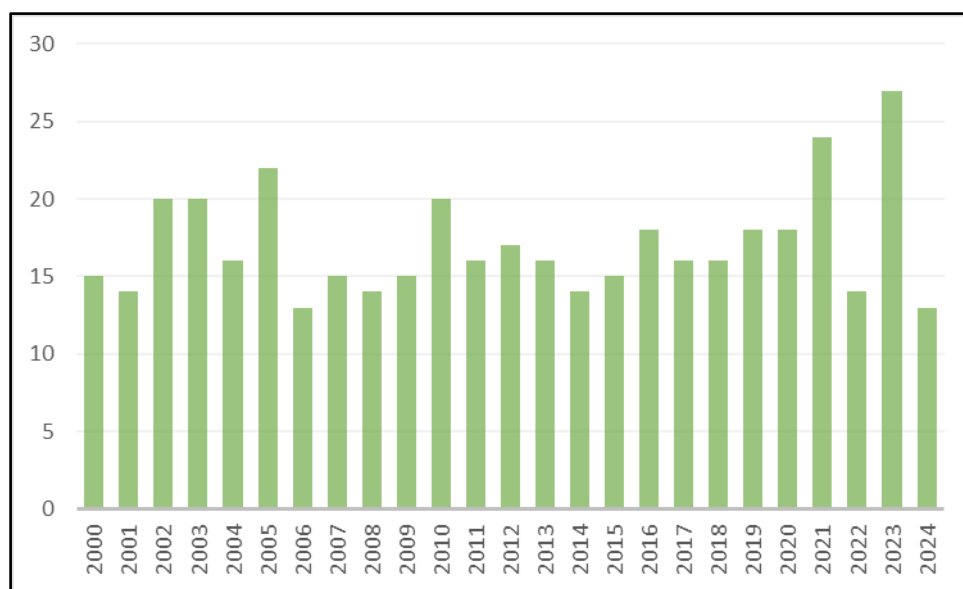

29. ábra. A születések számának változása, saját szerkesztés, 2025.

A település születésszáma a természetes szaporodás és a települési lakosság összetételétől is függ, azonban az elmúlt években az átlagos születésszámok világszerte csökkenő tendenciát mutatnak. A településen is megfigyelhető ez a tendencia, amely az előző években jelentős változásokat hozott a születésszámokban.

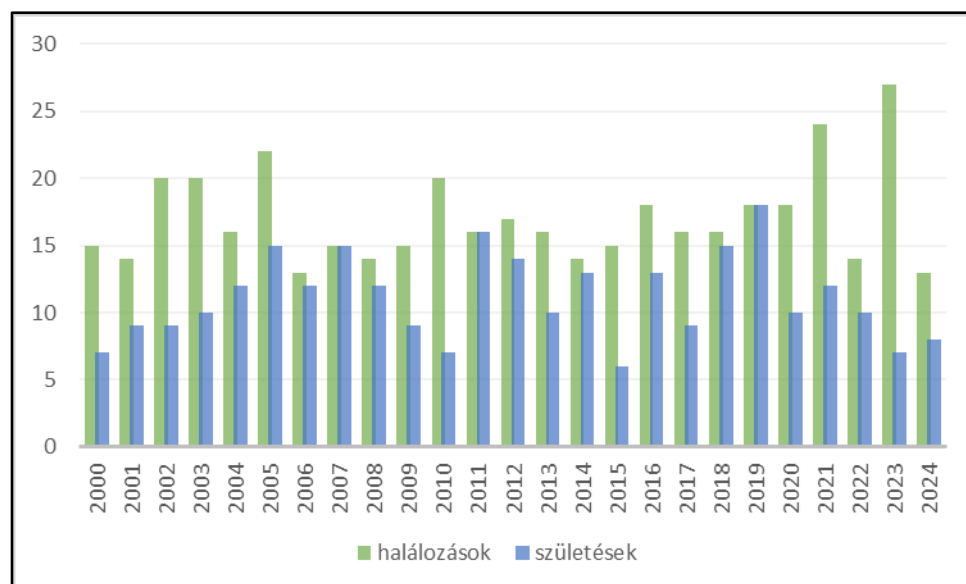
A településen is megfigyelhető (29. ábra, 42. old.), hogy az elmúlt években a születésszám ugrándozott, ami a helyi lakosság életkori struktúrájának és a környezeti tényezőknek is köszönhető. Azonban összességében az adatok azt mutatják, hogy a településen élők általában nem vállalnak túl sok gyermeket.

Az elmúlt évtizedekben a településen tapasztalt halálozási arány jelentős változásokon ment keresztül (30. ábra). Az idősebb korosztályok számának növekedése miatt a halálozási arány tendenciája fokozatosan emelkedő tendenciát mutat. Az átlagos életkor emelkedése a halálozási arány növekedéséhez vezetett, ami jelentős hatással van a település demográfiai és társadalmi életére.

30. ábra. Halálozások számának változása, saját szerkesztés, 2025.

Természetes szaporulat alatt azt értjük, hogy egy adott településen a születések és halálozások száma közötti különbség. Ez a mutató általában a település népességének növekedési vagy csökkenési tendenciáját jelzi (31. ábra, 44. old.).

31. ábra. A születések és halálozások, saját szerkesztés, 2025.

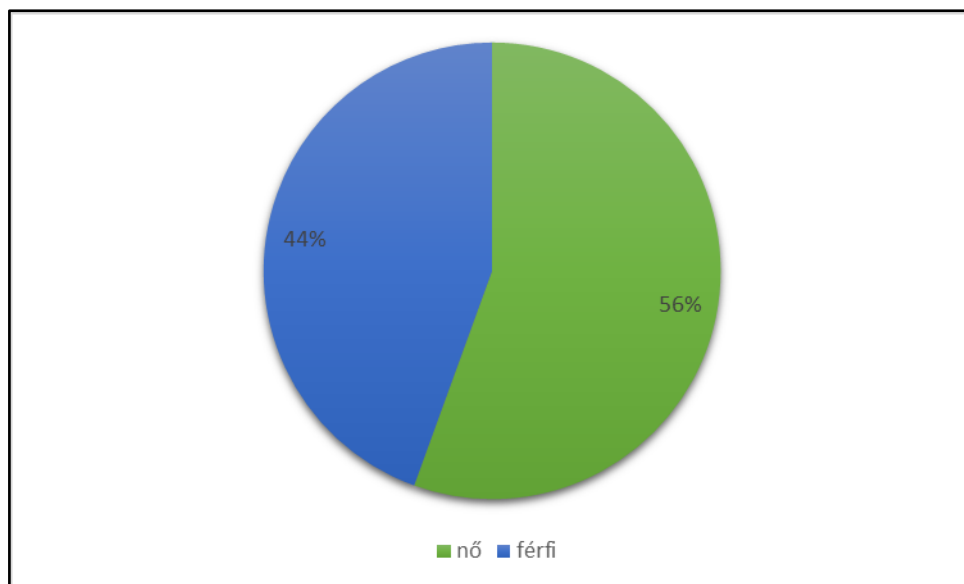
3.2. A népesség szerkezete

A népesség nemek szerinti megoszlása az, hogy a településen élő emberek közül mennyi a nő és mennyi a férfi.

A településen a 2023-2024 évi népszámlálás szerint a teljes lakosság 55 százaléka nő, míg a férfiak aránya 45 százalék (32. ábra, 44. old.). Ez azt jelenti, hogy a településen több nő él, mint férfi. Ezt a tendenciát általában a világ lakosságának többségében is tapasztalhatjuk, azonban az arányok eltérőek lehetnek a különböző országok és régiók esetében.

Fontos megjegyezni, hogy a nemek szerinti megoszlás az életkorral is változhat. Általában a fiatalabb korosztályokban több a férfi, míg az idősebb korosztályokban több a nő. Ezt az eltérést több tényező is okozhatja, például a nők hosszabb élettartama, az egészségügyi ellátások igénybevétele vagy a munkavállalásban való eltérések.

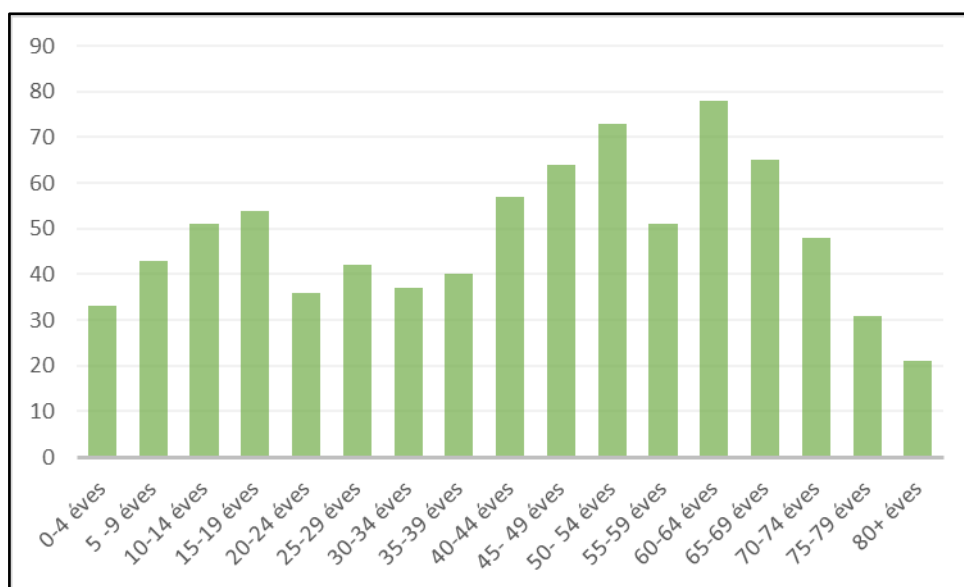
Valamint azt érdemes megjegyezni, hogy most a háború miatt a férfiak nagy része nem tartózkodik itthon. . Ez a változás jelentős hatással lehet a település nemek szerinti megoszlására és életére is, mivel befolyásolja a lakosság összetételét és társadalmi dinamikáját.

32. ábra. Nemek szerinti megoszlás, saját szerkesztés, 2025.

A népesség korszerkezete a lakosság életkor szerinti megoszlását jelenti. A település korszerkezetének megismerése fontos adat a település jövőjének tervezése szempontjából, mivel az életkor szerinti összetétel hatással lehet a gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésre.

A településen a 2023-2024 évi népszámlálás szerint az életkor szerinti összetétel a következőképpen alakult: 33. ábra

33. ábra. A népesség korszerkezete, saját szerkesztés, 2025.

A település népességének korösszetételét vizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a legnagyobb arányban a 65 év felettiak vannak jelen a településen, akik a lakosság 9%-át teszik ki. Az 50-54 éves korosztály szintén jelentős arányban, szintén 9%-ban képviselteti magát. Hasonló arányokkal rendelkezik a 65-69 éves és a 45-49 éves korosztály is, mindkettő 8%-os aránnyal.

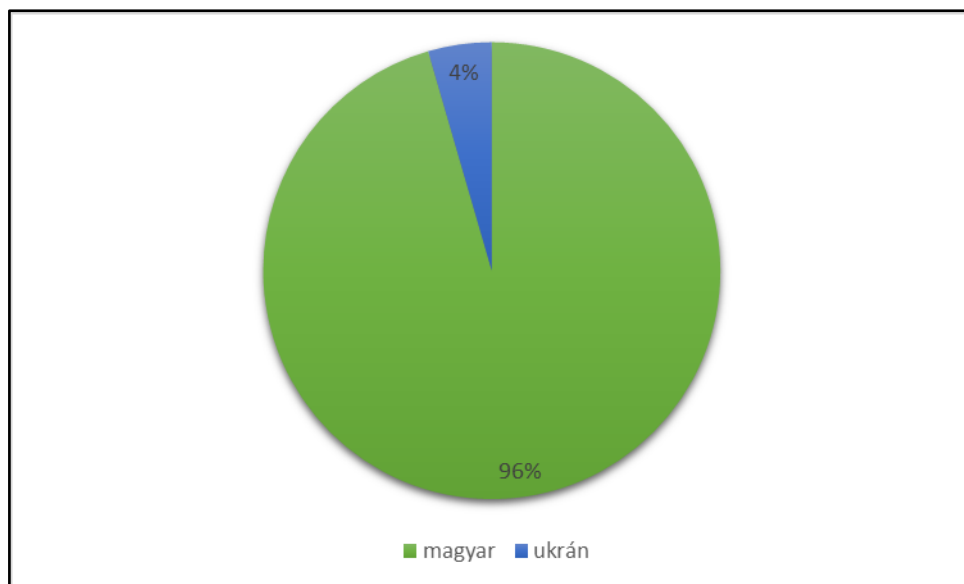
A 40-44 éves és a 15-19 éves korosztályok is hasonló számokat mutatnak, mindkettő 7%-os arányban található meg a lakosságban. A 10-14 éves és a 55-59 éves korosztályok szintén egyaránt 6%-os arányban vannak jelen. A 70-74 éves korosztály is a lakosság 6%-át teszi ki.

Az 5-9 éves korosztály már az 5%-át teszi ki a lakoságnak, hasonlóan a 25-29 évesekhez és a 35-39 évesekhez. A 30-34 éves és a 20-24 éves korosztályok 4%-os arányt képviselnek a település lakosságában.

A legfiatalabb korosztály, az 0-4 évesek 4%-os arányban vannak jelen a lakosságban, ugyanakkor a 75-79 évesek is ebbe a csoportba tartoznak. A legidősebb korosztály, az 80 éves és annál idősebbek mindössze a 3%-át teszik ki a település lakosságának.

3.3. A lakosság társadalmi összetétele

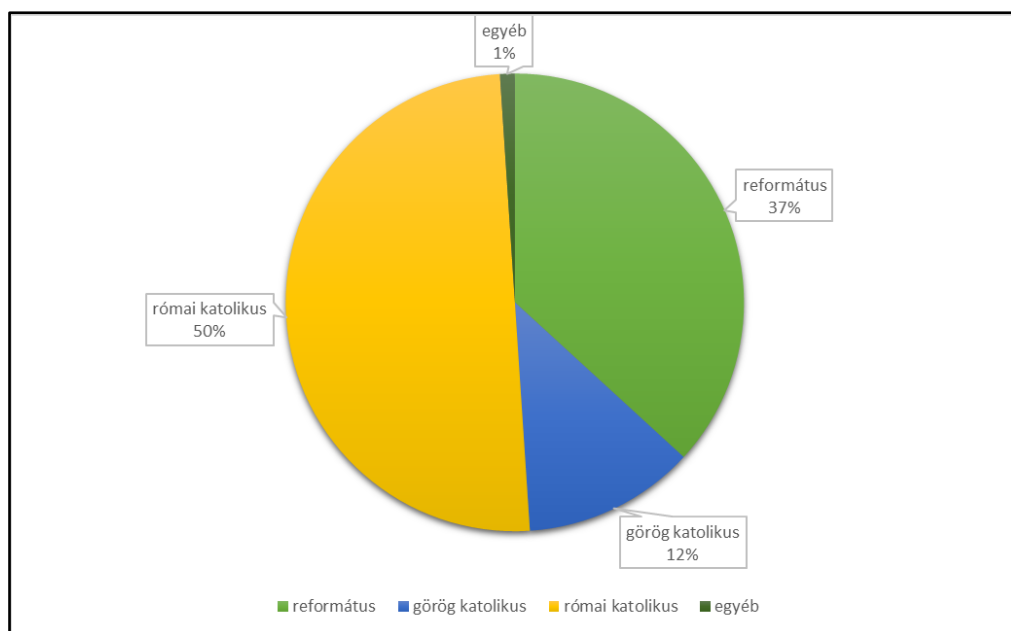
A lakosság nemzetiségi összetétele az adott településen vagy régióban élő különböző etnikai csoportok számának és arányának meghatározását jelenti. Ez az adat segíthet megérteni egy adott település társadalmi és kulturális sokszínűségét. Az adott településen az őshonos nemzetiségi a magyar népcsoport, melynek tagjai az itt élő lakosság mintegy 96%-át teszik ki, míg a 4%-a ukránnak vallja magát, ami bár kevésnek tűnik, de itt ez mindennapi (34.ábra, 47. old)). A nemzetiségi összetétel alapján megérthetjük a település társadalmi és kulturális sokszínűségét, valamint az itt élő emberek származását.

34. ábra. A lakosság nemzetiségi összetétele, saját szerkesztés, 2025.

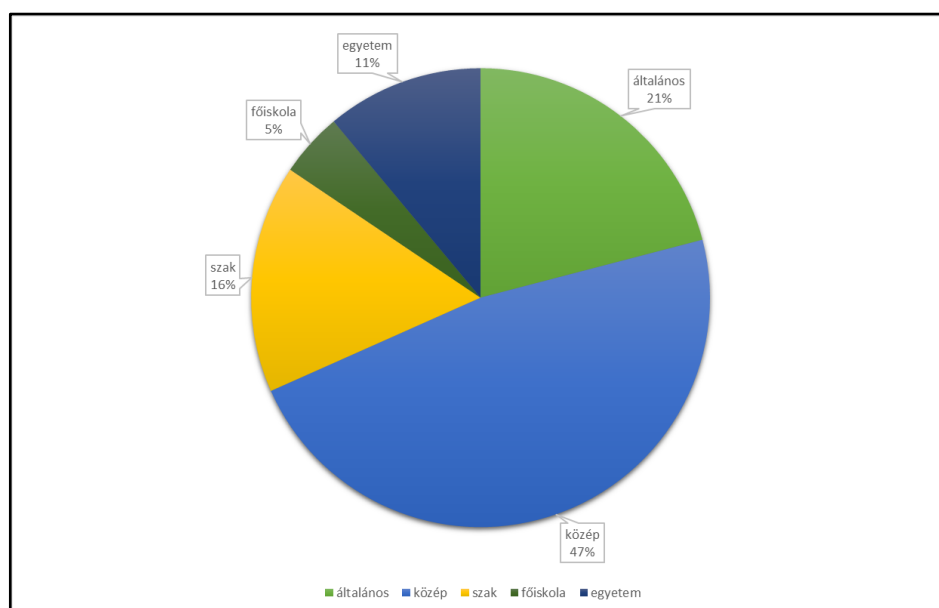
Az adott településen élők vallási összetételének megismerése számos szempontból fontos lehet. Egyrészt a vallási szokásokat, hagyományokat és ünnepeket tartalmazó tevékenységek, események szervezése során hasznos lehet az adott vallási közösséggel való kapcsolattartásban és a megfelelő kiszolgálásukban. Másrészt, az adott településen élő különböző vallási közösségek megértése és tolerálása hozzájárulhat a vallási békéhez és a társadalmi összetartozáshoz.

Az adatok szerint a település vallási összetétele meglehetősen változatos (35. ábra, 48. old). A római katolikusok állnak az első helyen a 50%-os aránnyal, amely a településen élőknek a felét foglalja magába (Bán Jónás Atya, 2024). A reformátusok következnek a sorban 37%-os aránnyal a második helyen (Ifj Hajas István, 2024). A harmadik vallási csoport a görög katolikus, amely 12%-os aránnyal szerepelnek a településen (Iván Gábor, 2024) . A maradék 1%-ba tartozik az egyéb csoport, amely magába foglalja a vallásnélkülieket, a pravoszlávokat és a Jehovákat.

35. ábra. A népesség vallási összetétele. saját szerkesztés, 2025.

A lakosság végzettség szerinti megoszlása az adott településen vagy régióban élő emberek oktatási szintjére utal. Ez az adat fontos jelentőséggel bír a munkaerőpiaci helyzet megértésében, az oktatási rendszer hatékonyságának értékelésében, valamint az adott településen vagy régióban élő emberek gazdasági és társadalmi helyzetének megértésében (36. ábra).

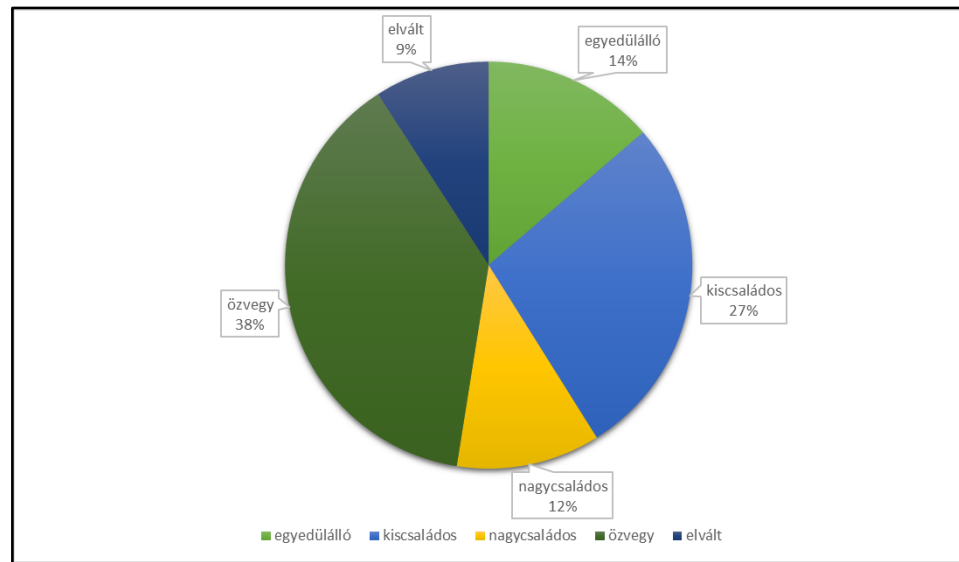

36. ábra. A lakosság végzettség szerinti megoszlása, saját szerkesztés, 2025.

A diagram szerint a legnagyobb arányban, 47%-ban a középiskolát végzettek vannak jelen a lakosság körében. Ezt követi az általános iskolát végzettek csoportja, akik az összlakosság 21%-át teszik ki. A szakiskolások aránya 16%-ban van jelen, míg az egyetemet végzettek aránya 11%, és a főiskolai végzettségűeké 5%. A diagramon jól látható, hogy a legnagyobb arányban a középiskolát végzettek vannak jelen, míg az egyetemi és főiskolai végzettséggel rendelkezők kisebb arányban vannak jelen a lakosságban.

A pontos és megbízható adatok lehetővé teszik a szakemberek számára, hogy tervezhessék az oktatási és munkaerő-piaci programokat, és elősegíthessék az adott település vagy régió fejlődését. Az adatok segítségével a szakemberek kialakíthatnak olyan terveket és programokat, amelyek segítenek az embereknek fejleszteni az ismereteiket és képességeiket, és elősegítik a munkaerő-piaci igényekhez való alkalmazkodást.

A családszerkezet a lakosság családi állapotára, a család típusára és a családokban élő személyek számára utal. Az adatok gyűjtése és elemzése a társadalmi és gazdasági folyamatokat és változásokat is tükrözheti, és fontos szerepet játszhat a társadalmi politikák és programok kidolgozásában.

37. ábra. Nevetlenfalva családszerkezete, saját szerkesztés, 2025.

Az adatok alapján, melyeket a 37. ábra mutat, számos érdekes mintázat rajzolódik ki a település családszerkezetével kapcsolatban. Az özvegyek aránya kiemelkedően magas, eléri a 38%-ot. Ez egy fontos demográfiai jellemző, mely a település lakosságának öregedésére utal. Ugyanakkor, pozitívként említhetjük a kiscsaládosok (27%) és nagycsaládosok (12%) magas arányát. Az egyedülállók (14%) és az elváltak (9%) aránya szintén figyelemre méltó.

Ezek az adatok arra utalnak, hogy a település lakossága változatos családszerkezettel rendelkezik. Ez megmutatja, hogy a társadalmi struktúra sokféle életstílust és szükségletet tükröz.

Fontos kiemelni, hogy a település elhagyása jelentős tendencia az elmúlt időszakban, különösen a háború kezdetétől fogva. Ugyanakkor már korábban is tapasztalható volt némi elvándorlás a településről. Az elvándorlás hatása a település családszerkezetére is jelentős, hiszen az elvándorlók általában fiatalabb korosztályhoz tartoznak, ami befolyásolja a település demográfiai összetételét és gazdasági aktivitását. Valamint sokan mások is úgy gondolták, hogy más ország több lehetőséget és biztonságérzetet tud adni. Valamint voltak akik a családegyesítés miatt hagyták el az országot.

Fontos megjegyezni, hogy a településen tapasztalt családszerkezet változása összefüggésben lehet a demográfiai, gazdasági és társadalmi változásokkal. Az egyszülős családok, a különböző házassági formák (házasságban élő, egyedülálló, élettársi kapcsolatban élő stb.), valamint az együtt és nem együtt élő családtagok száma mind fontos információkat szolgáltathatnak az adott település vagy régió társadalmi szerkezetéről és az ottani közösségi dinamikákról.

4. KUTATÁSI MÓDSZEREK

4.1.A terepi vizsgálat módszerei

A kutatás elvégzéséhez terepi megfigyelés módszerét alkalmaztuk. Először is kidolgoztunk egy kutatási tervet, táblázatokat hoztunk létre (Melléklet A), és az alapján indulhatott a kutatás első része. Felkerestük a lakókat, és megkértük őket, hogy vegyenek részt a kutatásban. Elmondtuk nekik, hogy ez egy teljesen anonim, így nem lesz semmilyen következménye, csak a kutatásunkat segítik. A kutatási folyamat során több szempontot is figyelembe kellett venni, amely hatással volt a későbbi eredményekre. A lakóházak vizsgálatakor a házak külső kinézetét, az ablakok és ajtók minőségét, a kémény és tető állapotát vettük figyelembe. A külső burkolat és a tetőszerkezet volt a fő mérvado. Ezt egy egyszerű, hármas skálán helyeztük el (Jó, Közepes, Rossz), amely könnyen áttekinthető, és átfogó eredményeket adott.

Az elkészített táblázatokba kerültek az információk, amelyek később feldolgozásra kerültek. Törekedtünk a pontosságra, és a relativitásra, így kiemelten fontos volt, hogy minden házról és lakójáról készüljön felmérés. A kutatás eredményéből számos információt és érdekességet vontunk le.

A szempontok, amelyek szerint mentünk:

Rossz- Azok a házak, amelyek külső kinézete, a vakolata és a tetőzete rossz állapotban van. A vályogházak is ide sorolandók. Repedések, lyukak láthatóak valamelyik szerkezeti részén. Korszerűtlen ábrázata van a háznak. Ránézésre nem feltétlenül biztonságos egyes házak kinézete. Az ablakok régiak, lehullott róla a festék, az ajtók állapota sem túl jó.

Közepes- A lakóházak külső kinézete sokkal jobb, a vakolat szép, az ablakok és az ajtók is rendben vannak. A külső vakolat egyben van, de egy-egy helyen már látható egy kicsi hiba. A tetőzete nem lyukas vagy romos, de nem újszerű. A házak külső szerkezete ideálisnak mondható.

Jó/Kiváló- Modern és szép kinézetű házak. Nem rég építettek, vagy felújított házak sorolhatóak ide, amelyek vakolata hibátlan, a tetőzete modern, cseréptetős. Újak az ajtók és az ablakok. Makulátlannak mondható a külső állapotuk.

A kerítések állapotának az értékelése is hasonló szempontok szerint mentek:

Rossz- Régi, romos, rozsdás, vagy korhadt kerítések sorolhatóak ide. Az olyan kerítések csoportja, amelyek már nem megfelelőek a szerepükre teljesen. Festetlen és összedőlt, helyenként hiányzó részek is fellelhetők.

Közepes- A kerítés állapota rendben van, védelem terén jól szolgál. A szerkezete nem hiányos. A festék egyes helyeken megkopott, nincs szépen rendben tartva.

Jó- Újszerű állapotú kerítés, esetleg nemrég felújított. Minőséges anyag, rendezett, modern szerkezet. A festék makulátlan állapotú, folt mentes.

Az udvart is már a meglévő minták alapján elemeztünk:

Rossz- Az udvar rossz állapotban van, elhanyagolt, rendezetlen. Sáros, nincs járda, vagy hiányzik helyenként. A fű nincs levágva, a virágoskert nincs gondozva.

Közepes- Részben rendezett udvar. A járda vagy a burkolat nem minden helyen teljes, így esős időszakban sáros, pocsolyás lesz az udvar. A fű le van nyírva, a virágoskert rendezettebb.

Jó- Rendezett. Térkövezett, tiszta közeg, gondosan lenyírt fű, ízléses udvar elrendezés, szépen ápolt virágoskert.

4.2.Az adatfeldolgozás és ábrázolás módszerei

Az **adatifeldolgozás** az adatkezelés technikai aspektusát jelenti, magában foglalva az adatokon végzett technikai műveleteket. Függetlenül attól, hogy milyen módszert vagy eszközt alkalmaznak, valamint hogy hol történik az alkalmazás, az adatfeldolgozás az adatok technikai manipulációját jelenti. Általában az adatfeldolgozást az adatfeldolgozó végzi (Online Lexikon).

Az adatfeldolgozás széles skálája tartalmazza az egyszerű számításoktól kezdve a táblázatkezelő programokon át a bonyolult, például fizikai mérőeszközökből származó adatok segítségével végzett új ismeretszerzésre vezető tudományos programokig. Ezenkívül az adatbáziskezelés is egy speciális adatfeldolgozási terület, amely speciális adatbáziskezelő szoftverek segítségével tárolja a rendszerezett adatokat, lehetővé téve egyszerű kérdésekkel azok új szempontok szerinti feldolgozását. Az adatfeldolgozás tehát az adatokon végzett technikai műveletek összessége, amely újabb származtatott ismeretek előállításához vezet. Fontos megkülönböztetni az adatfeldolgozást az adatkezeléstől, amely az adatok teljes folyamatát magában foglalja, beleértve az adatszerzéstől az archiválásig minden lépést ([//hu.wikipedia.org](http://hu.wikipedia.org)).

A kördiagram egy olyan grafikus ábrázolás, amely egy kör alakú területet használ az adatok vizualizálására. A kör teljes területe az adatok teljes mértékét reprezentálja, míg a különböző színekkel vagy szektorokkal elkülönített részek az adatok arányait mutatják. A kördiagram segítségével ábrázolhatók a változó kategóriái - legyenek azok kvalitatívak vagy

kvantitatívak - és azok relatív gyakoriságai. Ezáltal könnyen értelmezhető vizuális eszköz, amely segíti az adatok összehasonlítását és értelmezését (hu.economy-pedia.com).

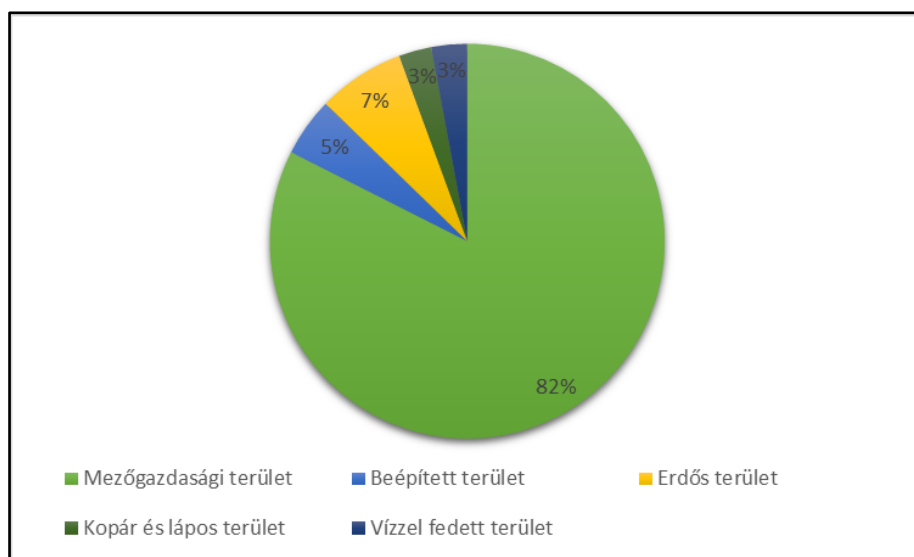
Az oszlopdiagramok adatok képi ábrázolása, általában csoportosítva, függőleges vagy vízszintes téglalap alakú sávok formájában. Az oszlopok hossza arányos az adatok méretével, és ezt az elrendezést oszlopdiagramoknak is nevezzük. Ezek az eszközök a statisztikai adatkezelés fontos eszközei közé tartoznak, mivel segítenek a vizuális összehasonlításban és az adatok könnyebb értelmezésében (byjus.com/maths).

A trendvonal egy olyan egyenes vagy görbe, amelyet az adatok közötti trend vagy mintázat megjelenítésére alkalmaznak. Emelkedő trend esetén általában a jelentős aljakat köti össze, míg csökkenő trendnél a jelentős csúcsokat. A trendvonal segítségével könnyebben meghatározható az adatok közötti irány vagy tendencia, és lehetővé teszi az adatok következő értékének becslését vagy előrejelzését. Ezáltal segít az adatok mögötti mintázatok és összefüggések feltárásában és azok értelmezésében (forexkurzus.hu).

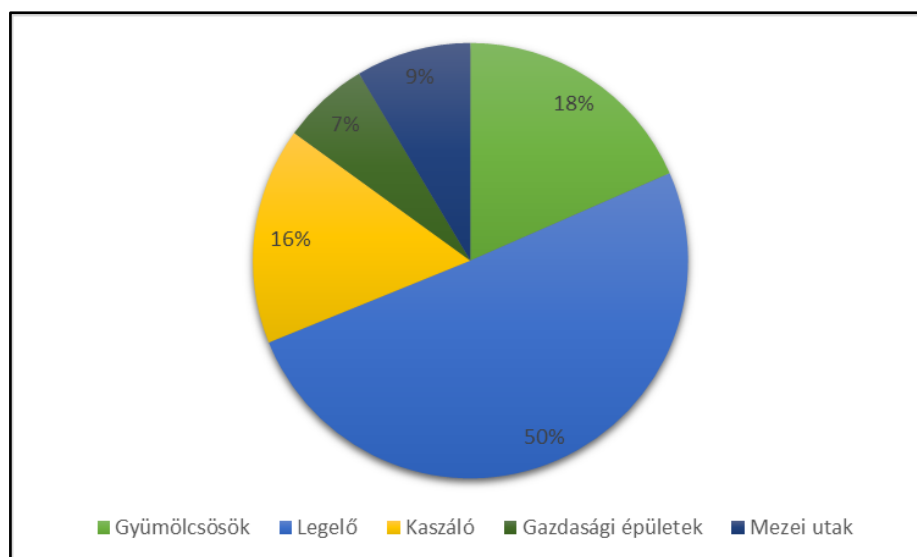
5. Jólétföldrajzi viszonyok

5.1.Összterület

Nevetlenfalui közösség összterülete 3477 ha (hektár) hivatalosan (37. ábra), amelynek nagy részét a mezőgazdasági területek foglalják el (2842 ha), aztán az erdős területek jönnek sorba (276 ha), és csak ezek után a beépített területek. A vízzel fedett (101 ha) és a kopár területek (92 ha) a leginkább elenyészőek. A mezőgazdasági területek hat külön csoportra oszthatóak fel (38. ábra, 55. old.), ebből szántó terület a legnagyobb része (1930 ha), a legelők (460 ha) egy nagyobb területet felölelnek, és gyümölcsök (168 ha) és kaszálók (147 ha) is megtalálhatóak a környéken. A mezei utak (78 ha) is bele tartoznak még az összegbe, valamint a gazdasági épületek (59 ha) területe is (Péterfalvai Kistérség adatelemzője, 2025).

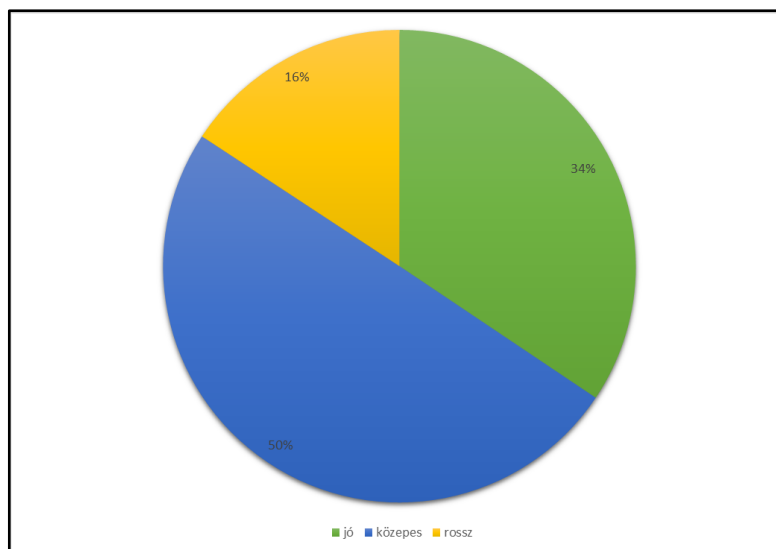
37. ábra. A nevetlenfalui közösség területi megoszlása, saját szerkesztés, 2025.

38. ábra. A mezőgazdasági területek, saját szerkesztés, 2025.

5.2. Lakóházak külső állapota

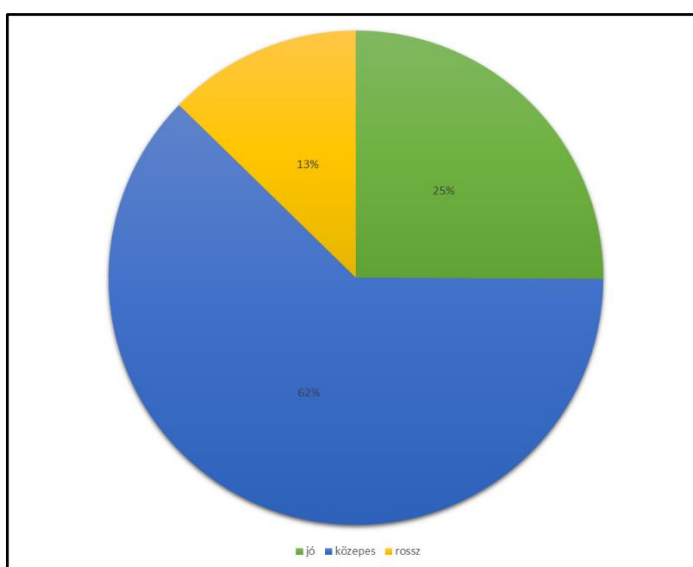
A lakóházak külső állapota eltérőnek számít a településen. Nevetlenfalú házáinak az 50%-a közepes minőségűnek számít (39. ábra, 56. old.). Az olyan épületek tartoznak ebbe bele, amelyek külső állapota megfelel, mind kényelmi, mind biztonsági okokból is. Régebbi építőanyagok vagy vakolat hiánya, emellett elöregedett, de stabil homlokzat. Jó házak is nagy számban vannak (34%), amelyek többnyire már új építésűek, szép külső formával és vakolattal rendelkeznek. Rendezett és tiszta homlokzat jellemzi őket és modern építőanyagok. De emellett vannak még rossz minőségű házak, nem elenyésző számban (16%). Régi, repedezett vakolat, elhasználódott szerkezet, egyes esetekben az összedőlés szélén álló házakat jellemzi ez a kategória.

39. ábra. Lakóházak külső állapota, saját szerkesztés, 2025.

5.3. Tetőzet állapota

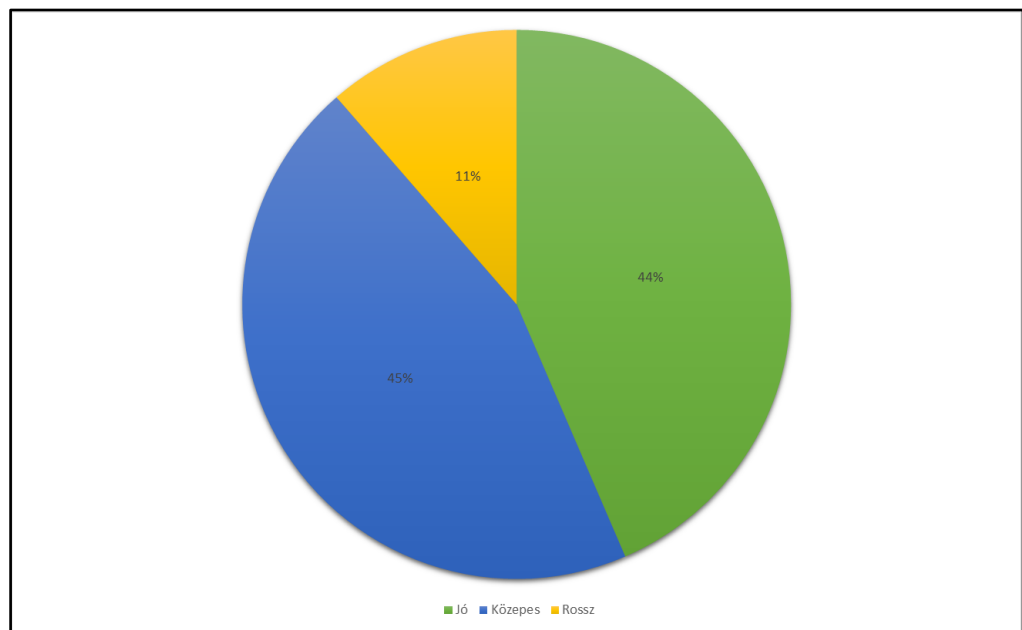
A lakóházak tetőzetének döntő része közepes minőségű (40.ábra). A 67% az olyan tetőzeteket foglal magába, amelyek inkább régebbi cserepek és egy-egy helyen mohosodás jellemző. De ettől eltekintve, még megvéd a külső hatásoktól. Jó tetőzetű házak 23%-ban vannak jelen, amelyet új, esztétikus cserépfedés mutat be. Kiváló állapotú és modern csatornarendszer, és helyenként még napelem is megjelenik a háztetőkön. Rossz állapotban lévő tető 10%-ban jelenik meg a településen. Hiányzó vagy törött cserepekkel rendelkező, esetleg beszakadt tetők tartoznak ide.

40. ábra. Tetőzet állapota, saját szerkesztés, 2025.

5.4. Kerítés állapota

Közepes minőségű és megjelenésű kerítések 54%-ban vannak, ezek az egyszerűbb anyagból készült, kicsit régebb kerítések. Stabil, de kicsit már fakuló vagy rozsdásodó, néhány helyen egy kis javításra szorul, de működő kapuk és kerítések tartoznak ide. A következő 35% a modern és esztétikus, masszív és biztonságos kapukat foglal magába. A festése színes, akár összhangban van a házzal is, díszes elemek is jellemezhetik. A maradék 11% az elavult, rozsdás, akár helyenként kidőlt kerítések jellemzik. Korhadtt, elhanyagolt alig zárható vagy össze foltozott drótkerítés tartozik ide (41.ábra).

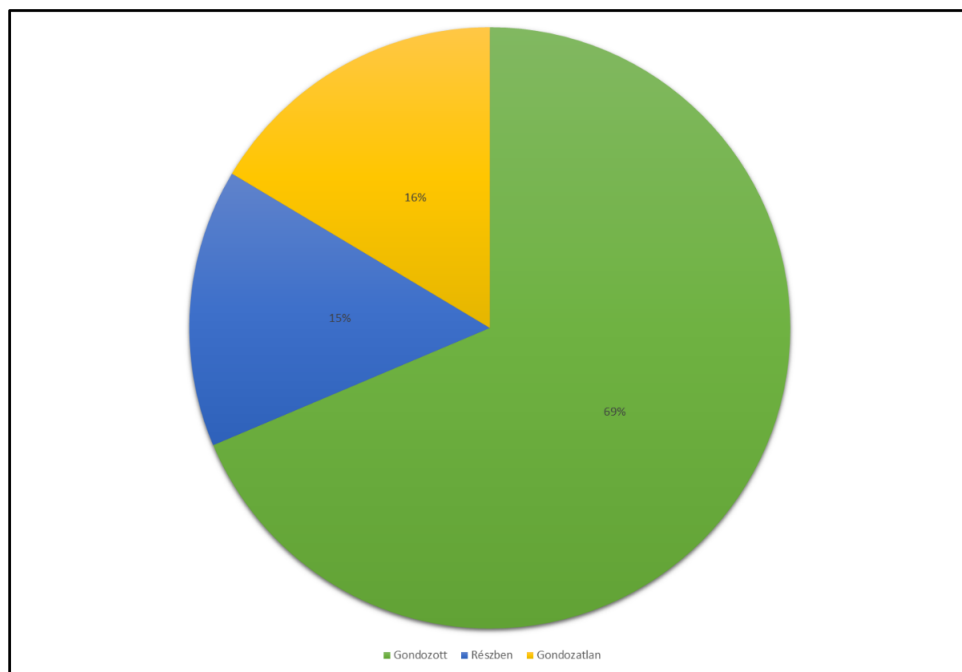

41. ábra. Kerítés és kapu állapot, saját szerkesztés 2025.

5.5. Udvarok állapota

Gondozott udvarok vannak a legnagyobb százalékban (75%), ami igazán jó aránynak számít (42.ábra, 58. old.). Gondosan nyírt fű, és szép virágágyások, tiszta járda és rendezett udvar jellemzi. Kő- vagy térburkolat, és rendszeresen karbantartott tér. Látszik, hogy ezeken az udvarokon van aki ott lakik, kerti bútorok, játékok, virágok stb. Sajnos egyre növekvő tendenciát mutat a részben gondozott udvarok száma (19%), hiszen sokan csak „félíg” laknak a településen már, a háború kitörése óta. Ezeket az udvarokat már egy kicsit hosszabb fű, és

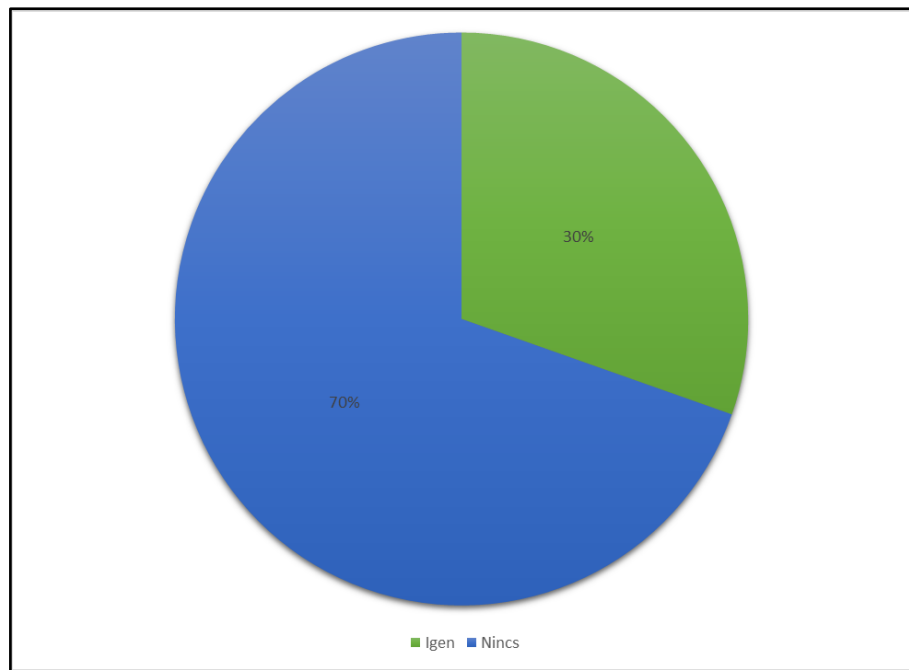
elhanyagoltabb környezet jellemez. Emellett vannak, ahol élnek, de nem foglalkoznak annyira a környezetükkel, vagy csak nem tehetik meg. Kopottas járda, egyszerű elrendezés. Alapvetően tiszta udvar, de nincs karbantartva. Csupán 6%-a az udvaroknak gondozatlan, amely a gazos, rendezetlen, elszáradt virágok, vadnövények és törött vagy hiányzó járda jellemez.

42. ábra. Udvar állapota, saját szerkesztés, 2025.

5.6. Garázs

A településen lévő házak nagy részének nincs külön épített garázsa (43.ábra, 59. old.). Különösebben a régebbi építésű házaknál nincsen garázs, így az autókat, vagy bicikliket a ház előtt, vagy az udvaron tartják, ami nem túl kényelmes. Egyes háztartásokban úgy oldják meg a garáznak a hiányát, hogy egy egyszerű fedett tárolót használnak vagy esetleg egy kifeszített ponyvát. A település 63% nem rendelkezik garázzsal, 37% pedig rendelkezik.

43. ábra. Garázs megléte, saját szerkesztés, 2025.

6. A téma felhasználása a középiskolai oktatásban

A munkát, az oktatás több pontján fel lehet használni, legyen az tanóra vagy szakkör. A szakdolgozat több órához tud kapcsolódni, hiszen sok témát érint végig. Nevetlenfalu jólétföldrajzi jellemzése a szakdolgozat témája, de a munka magába foglalja ezen kívül még a demográfiai adatok elemzését és a természeti és gazdasági tényezőket is. Ezek a pontok sok tanórai témába bele lehet foglalni, de a minta egy 11. osztályos órára van tervezve. Az „Ukrajna népessége: a népességszám dinamikája, a természetes és mechanikus népességmozgás, a nemi- és korszerkezet, a letelepedési rendszerek” című témába bele lehet foglalni, hiszen demográfiáról is szó van, valamint megjeleníthető benne a jólétföldrajzi szál is.

A óravázlat új anyag feldolgozására alkalmas, emellett kiegészíthető több ponttal is, mint például felelés az óra elején, vagy összegzés az óra végén. Gyakorlati munka is jár a témához, amely fontos tényezője a tanulásnak. A tanóra során lehet térképeket, diagrammokat, táblázatokat használni, hogy szemléletesebb legyen, és könnyebben megérthető. Fontos a vizualitás is az órák során. Az óra eleji beszélgetés, és az előző órai téma felidézése fontos lehet az új anyag feldolgozásának gördülékenységéhez.

6.1. Óravázlat egy földrajz órára

Tantárgy: Földrajz

Osztály: 11.

Tanár: Oroszi Dominika

Tanítás helye, ideje: Nevetlenfalui Gimnázium

Az óra témája: Ukrajna népessége: a népességszám dinamikája, a természetes és mechanikus népességmozgás, a nemi- és korszerkezet, a letelepedési rendszerek

Az óra típusa: új anyag feldolgozása

Szemléltetőeszközök: tankönyv, tábla, térkép, statisztikai adatlap, projektor

Cél:

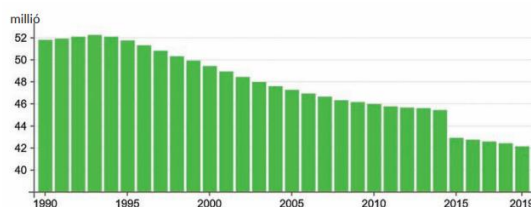
- A diákok megismerjék Ukrajnának a népességét, és annak szerkezetét, térbeli elosztását
- Megbeszélni, és rámutatni, hogy hogyan befolyásolják a népességi folyamatokat a jólétföldrajzi tényezők: szociális különbségek, életszínvonal, urbanizációs szint
- Megérteni a népmozgások okait és következményeit.

AZ ÓRA MENETE

Szerkezeti elem	Tartalmi rész	Módszer	Eszköz	Idő
I.	Óra eleji munkálatok. Köszöntés, hiányzók ellenőrzése, motivációs kérdés: „Miért költöznek az emberek városokba?” „Szerintetek hol jobb élni, városon vagy falun? Miért?”	szóbeli		5 p
II	Felelés. Az előző óra tananyagának számonkérése: • Mi az az állam? • Ukrajna közigazgatási rendszere? • Mit tudsz az ország politikai-földrajzi fekvéséről? • Hány közigazgatási megyéről beszélhetünk Ukrajnában? •	szóbeli		5 p
III.	Új ismeret feldolgozása Bevezető kérdések: Milyen hatással van a népességszám az országra? Milyen demográfiai mutatók tükrözhetik az országunkat? Mit tudunk az állam demográfiai politikájáról?	magyarázat, térképelemzés, kérdés-felelet	tankönyv (geo11-hu.pdf), vetített térkép, statisztikai táblázat	25 p

Bevezetés: Ukrajna népességszáma és annak dinamikája

Az Állami Statisztikai Hivatal adatai szerint 2018. október 1-re Ukrajna állandó népességének száma 42 millió 220 ezer 824 fő volt, a jelenlévő lakosság száma pedig 42 millió 51 ezer 187 fő (28.1. ábra).

28.1. ábra. Ukrajna népességszámának dinamikája

(**Forrás:** geo11-hu.pdf–28.fejezet)

A népesség fő oka a negatív természetes szaporulat. A kedvezőtlen születésszámok és az előregedett társadalom jellemzi leginkább. A lakosság természetes csökkenése figyelhető meg.

Mechanikus népességmozgás

Egyre növekvő migrációs jelenség mutatkozik meg Ukrajnában. Már a háború előtti adatok is ezt mutatták. A belső migráció már akkor jelen volt nagy számban, emellett a kivándorlási ráta is intenzív. A fiatalabb generációra jellemző, hogy elhagyják a falusi környezetet, és a városokba költöznek. Ez a falusi népesség előregedéséhez és a jólét romlásához vezet az ottélőknek. Főleg a vízummentes utazási megállapodás után kezdtek el letelepedni szerte Európában az ukrán állampolgárok, a keleti háborús hatás miatt. A

munkamigráció, főleg a férfiak körében már huzamosabb ideje jelen van. Népesség, nem- és korszerkezet Nemek közti aránytalanság jellemzi Ukrajnát, női többlettel. Ez átlagosan a világon így van jelen. A mi településünkön is, Nevetlenfaluban. <table><caption>Nemi összetétel</caption><tr><th>Nem</th><th>Arány</th></tr><tr><td>nő</td><td>56%</td></tr><tr><td>férfi</td><td>44%</td></tr></table> (Saját szerkesztés, 2025) Demográfiai és migrációs politika Ukrajnában Ukrajna elsősorban a lakosságnak az életminőségének javítását emeli ki az demográfiai politikájában. A tudósok szerint az életminőség - az emberi szükségletek és érdekek komplexumának kielégítettségi mértéke és teljességének szintje, amely különböző tevékenység típusokban és általában az életben is megnyilvánul. Öt fő integrált mutatót különböztetnek meg, amelyek a lakosság minőségi élettevékenységének összetevői.	Nem	Arány	nő	56%	férfi	44%			
Nem	Arány								
nő	56%								
férfi	44%								

	• a lakosság minősége (várható élettartam, születések, halálozások, képzettségi szint, szakképzettség stb.); • a lakosság jóléte (reális jövedelem, az áruféleségek és a szolgáltatások fogyasztási szintje, a társadalmi infrastruktúrákkal való ellátottság szintje stb.); • a szociális biztonság (munkafeltételek szintje, szociális védelem, magának a társadalomnak szociális-politikai egészsége és mások); • a környező környezet minősége (adatok a légtér, a vizek szennyezettségéről, a talaj minőségéről, a biodiverzitás szintjéről stb.); • a természeti-éghajlati viszonyok (a természeti nyersanyag-erőforrások összetétele és mennyisége, éghajlat). A jólét megteremtéséhez sok tényezőnek jelen kell lennie, az egyik első dolog, hogy felmérjük a szintet, aztán összehangoljuk az egész tervet. A migrációs politika javításához szükség van, hogy olyan feltételeket tudjon az ország biztosítani, ami maradásra készíti a lakosságot. A népesség letelepedésének és foglalkoztatottságának sajátosságai Ukrajnában			
--	---	--	--	--

	Európai viszonylatban Ukrajna átlagos népsűrűsége (75,15 fő/km ² , 2018.október ,1-re) nem túl magas. A városokban többen élnek mint falvakban. A fővárosba összpontosul a gazdaság.			
IV. Ellenőrzés, megbeszélés	1. Miért költöznek el sokan Ukrajnából? 2. Milyen kapcsolat van a népsűrűség és a gazdasági fejlettség között? 3. Mely régiókban a legalacsonyabb az életszínvonal? 4. Milyen problémát jelent az előregedés társadalmi szempontból?	frontális, irányított beszélgetés	tábla, tanulói füzet	5 p
V.	Összefoglalás: – Népszécsökkenés okai: elvándorlás, alacsony születésszám – Kivándorlás: Nyugat-Európába (életszínvonal javítása miatt) – Korszerkezet és előregedés (jóléti kihívás) – Letelepédési rendszerek (vidéki elnéptelenedés, urbanizáció): – Az életszínvonal és a migráció összefüggései – Regionális fejlettség és népességekonzentráció – Előregedés és szociális ellátórendszerek terheltsége	frontális	szóbeli, füzet	4p
V.	Házi feladat Gyakorlati munka: Az Ukrajnában mért születések, halálozások, természetes szaporulat, népsűrűség, urbanizáció kartogramjainak elemzése	egyéni		1 p

KÖVETKEZTETÉS

A kutatás során célul tűztük ki a község népességi és jólétföldrajzi viszonyainak átfogó vizsgálatát, különös tekintettel a demográfiai folyamatokra, a társadalmi rétegződésre, valamint az életszínvonal külső jegyeire.

Az általunk végzett kutatások szerint az Nevetlenfalu lakossága jelenleg 922 fő, melynek 56%-át nők, míg 44%-át férfiak alkotják. Vallási összetételük alapján a római katolikus vallást követők aránya 50%, míg a reformátusoké 37%, a görög katolikusoké pedig 12%. Érdekesség, hogy a település lakosságának 96%-a magyar etnikumú. Az oktatási szintekre lebontva a lakosság 47%-ban a középiskolás képzésben részesült, 21%-a általános iskolát végzett, szakiskolások aránya 16%-ban van jelen, míg 11%-a már egyetemi oktatásban vett részt, 5% pedig főiskolát. Az életkor szerinti összetétel alapján az Nevetlenfalu lakossága egy előregedő társadalomnak felel meg, hiszen a 60 éves kort meghaladók vannak többségben.

Nevetlenfalui közösség összterülete 3477 ha (hektár) hivatalosan, amelynek nagy részét a mezőgazdasági területek foglalják el. A településen belül, a lakóházak elég különbözőek. A külső állapotukat tekintve a házak 50%-a közepes minőségű, jó házak 34%-ban vannak, és rossz házak 16%-ban. A tetőzetüket tekintve a döntő többség, 67%, az közepes minőségű, 23%-a jó állapotban lévő, és 10%-ban rossz tetőkről van szó. Kerítések tekintve a közepes minőségű és megjelenésű kerítések vannak 54%-ban, a jó kapuk vannak 35%-ban és a maradék 11% a rossz kapukat jellemzi.

Gondozott udvarok vannak a legnagyobb százalékban 75%, a részben gondozott udvarok vannak 19%-ban, és a gondozatlan udvarok 6%-ban vannak.

A településen lévő házak nagy részének nincs külön épített garázsa, a település 63% nem rendelkezik garázzsal, 37% pedig rendelkezik.

El tudjuk mondani összességében, hogy a kitűzött célokat teljesítettük, és az adatokat amelyeket be tudtunk gyűjteni, és később elemezni, majd még jól jönnek más kutatásokban is. Hiszen sikerült egy objektív képet kialakítani a település jelenlegi társadalmi és jóléti állapotáról.

ÖSSZEFOGLALÁS

Ebben a szakdolgozatban Nevetlenfalunak a jólétföldrajzával foglalkozunk, de közben kitérünk a település demográfiai és a természetföldrajzi sajátosságaira is. A településen észrevehető a társadalmi különbségeknek a megmutatkozása, emellett jelentős különbségek vannak jelen demográfiai és jólétföldrajzi szempontokból is. Kutatásunk céljai közt szerepelt az, hogy megvizsgáljuk a lakosságszám időbeli alakulását, és elemezzük a természetes szaporulatot. Részletesen elemeztük emellett a népesség nemi és kor szerinti összetételét, valamint a családi állapotot, nemzetiséget és vallást érintő megoszlást is. Ezen túlmenően, kutatást végzünk a település lakóinak szociális, kulturális és gazdasági jellemzőivel kapcsolatban.

A legfontosabb célkitűzésünk a lakosság jóléti viszonyainak a feltérképezése, különös tekintettel a lakóhelyi körülményekre, hogy átfogó képet kapjunk a község jólétéről. . Az összterülettel, a lakóházak és tetőzet állapotával, a kerítések minőségével, és az udvarok rendezettségével foglalkozik a fejezet. Az életszínvonal nagyban eltért egyes részein a településen. A házak külső állapota és a környezete nagyon sok mindent be tud mutatni, hogy a település hol is áll a demográfiai és társadalmi adatokkal párhuzamban.

A vizsgált adatok jól használhatóak a földrajzoktatásban. Könnyen bele lehet építeni a tantervbe, főleg a társadalomföldrajzi témák keretein belül. A tanulók jobban meg tudják érteni a jólétföldrajzi összefüggéseket, ha a környezetükből hozunk számukra példát. A gyakorlati jelentőség sokat tud tenni. Egy helyi kutatás eredményeinek beemelése egy tanórára motiváló jellegű lehet, valamint fejlesztheti a tanulók térbeli látásmódját és adatelemzési készségeit. A téma feldolgozása fejleszti a tanulók kritikus gondolkodását.

Emellett a település földrajzi jellemzőire is összpontosítunk. Részletesen bemutatjuk Nevetlenfalú földrajzi elhelyezkedését, beleértve a fekvését és határait, valamint a geológiai és geomorfológiai viszonyokat. Kiemelten foglalkozunk az éghajlati adottságokkal, a vízrajzi viszonyokkal, a talajtípusokkal, valamint a növény- és állatvilág jellemzőivel. Emellett áttekintjük a település gazdasági és társadalmi földrajzi vonatkozásait is.

A diagramok és táblázatok megkönnyítik az adatok elemzését és bemutatását. Emellett színesítik a munkát, a képek mellett.

FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE

1. Baranyi Béla (2009): *Kárpátalja* (A Kárpát-medence régiói 11.). Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs.
2. Botlik József – Dupka György (1993): *Magyarlakta települések ezredéve Kárpátalján*. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest.
3. Dobos Endre, Csoma Zoltán, Molnár Ferenc (2022): A Kárpát-medence talajai. In: Molnár József – Papp Géza (szerk.): *A Kárpát-medence földrajza. Természet, társadalom, gazdaság, néprajz*. Termini Egyesület – II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Budapest–Beregszász, 137–158.
4. Dupka György (1993): *Egyetlen bűnük magyarságuk volt. Emlékkönyv a sztálinizmus kárpátaljai áldozatairól (1944–1946)*. Patent–Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest.
5. Dupka György – Zubánics László (2014): *Szépasszony dombja. Kárpátaljai történeti és helyi mondák*. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest.
6. Hadnagy István (2022): Éghajlati sajátosságok. In: Molnár József – Papp Géza (szerk.): *A Kárpát-medence földrajza. Természet, társadalom, gazdaság, néprajz*. Termini Egyesület – II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Budapest–Beregszász, 74–98.
7. Izsák Tibor (2007): *A beregszászi járás természeti földrajza*. KMPSZ Kiadványok 40., II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász.
8. Molnár József – Molnár D. István (2005): *Kárpátalja népessége és magyarsága a népszámlálási és népmozgalmi adatok tükrében*. Beregszász.
9. Molnár József – Papp Géza (szerk.) (2022): *A Kárpát-medence földrajza. Természet, társadalom, gazdaság, néprajz*. Termini Egyesület – II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Budapest–Beregszász.
10. Szabó István (1937): *Ugocsa megye. Magyarság és nemzetiség*. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest.

Adatközlők:

Borbély Valéria, nevetlenfalui történelemtanár kutatásai, 2024.

Ifj Hájás István, református lelkész, 2024

Bán Jónás Atya, római katolikus pap, 2024

Iván Gábor, görög katolikus pap, 2024

Internetes források:

1. <https://lexikon.uni-nke.hu/szocikk/adatfeldolgozas/> , letöltés ideje: 2024.05.01.
2. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Adatfeldolgoz%C3%A1s> , letöltés ideje: 2024.05.01.
3. <https://hu.economy-pedia.com/11035380-pie-chart> , letöltés ideje: 2024.05.01.
4. <https://byjus.com/maths/bar-graph/> , letöltés ideje: 2024.05.01.
5. <https://www.forexkurzus.hu/forex-szotar/> , letöltés ideje: 2024.05.01.
6. <https://munkacs-diocese.org/hu/2012/07/17/nevetlenfalu-i-romai-katolikus-templom/>
7. <https://karpataljalap.net/2007/04/27/alapkoletetel-nevetlenfaluban> , letöltés ideje: 2025.03.05.

MELLÉKLETEK

Melléklet A

Házsám	40	42	44	46	48	50	52	54	56	58
Lakóház külső állapota (Jó/Közepes /Rossz)	Jó	Közepes	Jó	Jó	Közepes	Jó	Jó	Közepes	Jó	Közepes
Tetőzet állapota (Jó/Közepes /Rossz)	Jó	Közepes	Közepes	Közepes	Közepes	Jó	Jó	Közepes	Jó	Közepes
Kerítés és kapu állapota (Jó/Közepes /Rossz)	Közepes	Jó	Jó	Jó	Közepes	Jó	Jó	Közepes	Jó	Közepes
Udvar állapota (Gondozott/ Részben gondozott/E lhanyagolt)	Gondozott	Gondozott	Gondozott	Gondozott	Részben	Gondozott	Gondozott	Elhanyagolt	Gondozott	Részben
Van-e garázs? (Igen/Nem)	Igen	Nem	Nincs	Igen	Nem	Igen	Igen	Igen	Nem	Nem

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra. Nevetlenfalu címere és falunév táblája
2. ábra. A mai Nevetlenfalui Gimnázium épülete
3. ábra. A második világháború áldozatai
4. ábra. A sztálinizmus áldozatainak emlékműve
5. ábra. Nevetlenfalui Római katolikus templom
6. ábra. Nevetlenfalui Református templom
7. ábra. Nevetlenfalui Görög katolikus templom
8. ábra. Nevetlenfalu elhelyezkedése Kárpátalján
9. ábra. Nevetlenfalu, és a vele szomszédos települések
10. ábra. Nevetlenfalui gólya család
11. ábra. Nevetlenfalui határátkelőhely
12. ábra. Laktanya
13. ábra. A vasútállomás épülete
14. ábra. Üzemanyagtöltő állomás
15. ábra. Nevetlenfalu rendezvényterme és étterme
16. ábra. Bisztró
16. ábra. Szépségklinika logója
17. ábra. A Nevetlenfalui rendelő
18. ábra. Fatima szobor
19. ábra. Művészeti iskola és községháza épülete
20. ábra. Az óvoda épülete
21. ábra. A település játszótere és sportpályája
22. ábra. A postahivatal épülete
23. ábra. Katolikus temető
24. ábra. Új katolikus temető
25. ábra. Református temető
26. ábra. A zsidó temető
27. ábra. A zsidó emléktábla
28. ábra. A lakosság száma és annak időbeli változása
29. ábra. A születések számának változása
30. ábra. Halálozások számának változása

- 31. ábra.** A születések és halálozások
- 32. ábra** Nemek szerinti megoszlás
- 33. ábra.** A népesség korszerkezete
- 34. ábra.** A lakosság nemzetiségi összetétele
- 35. ábra.** A népesség vallási összetétele
- 36. ábra.** A lakosság végzettség szerinti megoszlása
- 37. ábra.** Nevetlenfalu családszerkezete
- 37. ábra.** A nevetlenfalui közösség területi megoszlása
- 38. ábra.** A mezőgazdasági területek
- 39. ábra.** Lakóházak külső állapota
- 40. ábra.** Tetőzet állapota
- 41. ábra.** Kerítés és kapu állapot
- 42. ábra.** Udvar állapota
- 43. ábra.** Garázs megléte

РЕЗЮМЕ

У цій роботі ми зосередилися на географії добробуту села Неветленфолу, але також розглянули демографічну та природну географію населеного пункту. У селі помітні соціальні відмінності, але існують також значні відмінності в демографічній географії та географії добробуту. Однією з цілей нашого дослідження було вивчити еволюцію чисельності населення в часі та проаналізувати природне відтворення. Ми також детально проаналізували статеві-віковий склад населення, а також розподіл за сімейним станом, етнічною та релігійною приналежністю. Крім того, ели дослідження соціальних, культурних та економічних характеристик мешканців поселення.

Наша основна мета - скласти карту добробуту населення, з особливим акцентом на житлові умови, щоб отримати комплексну картину добробуту села. Загальна площа, стан житла і дахів, якість огорож і охайність дворів - основні теми розділу. Рівень життя в деяких частинах поселення дуже різниться. Зовнішній стан будинків та їхнього оточення може багато розповісти нам про те, де знаходиться населений пункт з точки зору демографічних та соціальних даних.

Розглянуті дані можуть бути ефективно використані в географічній освіті. Їх можна легко інтегрувати в навчальну програму, особливо в контексті соціальної географії. Учні можуть краще зрозуміти контекст географії добробуту, якщо їм навести приклади з їхнього оточення. Практична значущість може зробити багато. Включення результатів локального дослідження в урок може мотивувати учнів і розвивати їхнє просторове бачення та навички аналізу даних. Робота над темою може розвивати критичне мислення учнів.

Згідно з нашим дослідженням, нинішнє населення Неветленфолу становить 922 особи, з яких 56% - жінки і 44% - чоловіки. За віросповіданням римо-католицьке населення становить 50%, реформатське - 37%, а греко-католицьке - 12%. Цікаво відзначити, що 96% населення - угорської національності. За рівнем освіти 47% населення мають повну загальну середню освіту, 21% - початкову школу, 16% - професійно-технічну, 11% - вищу освіту і 5% - коледж. За віковим складом населення Неветленфолу відповідає суспільству, що старіє, оскільки люди старше 60 років становлять більшість.

Загальна площа громади Неветленфолу офіційно становить 3477 га (гектарів), більшу частину якої займають сільськогосподарські угіддя. В межах населеного пункту житлові будинки досить різноманітні. За своїм зовнішнім станом 50% будинків мають

середню якість, 34% - добру якість і 16% - погану якість. Що стосується дахів, то переважна більшість (67%) мають середню якість, 23% - добрий стан, а 10% - поганий. Що стосується парканів, то 54% мають середню якість та зовнішній вигляд, 35% населення мають хороші ворота, а решта 11% мають погані ворота.

Упорядковані двори становлять найвищий відсоток - 75%, частково упорядковані двори - 19%, а неупорядковані - 6%. Значна частина будинків у селі не має окремого гаража: 63% будинків не мають гаража, а 37% - мають.

Загалом можна сказати, що ми досягли поставлених цілей, а дані, які нам вдалося зібрати та проаналізувати, будуть корисними для інших досліджень. Адже нам вдалося скласти об'єктивну картину поточної соціально-побутової ситуації в населеному пункті.

KÖSZÖNET NYIVÁNÍTÁS

A szakdolgozatom elkészítése során rengeteg támogatást, biztatást és iránymutatást kaptam, amelyek segítettek végig ez idő alatt.

Ezúton szeretném kifejezni őszinte hálámat a témavezetőmnek, Dr. Izsák Tibornak, aki szakmai tanácsadásával, és folyamatos támogatásával irányítgatott és vezetett az úton. Köszönöm, hogy minden felmerülő kérdésemre készséggel válaszolt, valamint nagyra értékelem türelmét és biztatását.

Hálás vagyok a tanárainknak és az intézménynek, hogy segítettek idáig eljutnom. Szeretném megköszönni mindazoknak, akik segítettek az adatgyűjtés folyamatát, és hozzájárultak a kutatás lebonyolításához, nélkülük nem jöhetett volna létre ez a munka ilyen formában. Köszönöm Borbély Valériának, hogy megosztotta velem történelmi ismereteit, és ezzel gazdagította a szakdolgozatom szellemi háttérét. Köszönettel tartozok a település református, görögkatolikus és római katolikus egyházközségek vezetői felé, akik hozzájárultak az információszerzéshez.

Végül, de nem utolsó sorban köszönettel tartozom a családomnak és a barátaimnak, akik mindvégig mellettem álltak, biztattak és támogattak. Ők adtak erőt a nehézségek idején is.

Hálás vagyok mindenkiért! Soli Deo Gloria!

NYILATKOZAT

Alulírott, Oroszi Dominika, földrajz szakos hallgató, kijelentem, hogy a dolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, a Földtudományi és Turizmus tanszéken készítettem, földrajz diploma megszerzése végett.

Kijelentem, hogy a dolgozatot más szakon korábban nem védtem meg, saját munkám eredménye, és csak a hivatkozott forrásokat (szakirodalom, táblázatok, szoftverek stb.) használtam fel.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola könyvtárában a kölcsönözhető könyvek között helyezik el.

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Hungarian College of Higher Education Ferenc Rakoczi II Transcarpathian

Заголовок

ХАРАКТЕРИСТИКА ГЕОГРАФІЇ ДОБРОБУТУ С. НЕВЕТЛЕНФЛУ (БЕРЕГІВСЬКИЙ РАЙОН)

Автор

Науковий керівник / Експерт

ОРОСІ ДОМІНІКА ЙОСИПІВНА Стефан Молнар Д.

підрозділ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

3.52%

3.52%

КП 1

0.82%

0.82%

КЦ

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

13480

Кількість слів

107776

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	Б	0
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	␣	0
Білі знаки	Б	248
Парафрази (SmartMarks)	a	11

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ: БІЗНЕС-МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ (НА ПРИКЛАДІ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ) 5/26/2025 Hungarian College of Higher Education Ferenc Rakoczi II Transcarpathian (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II)	64 0.47 %
2	https://karpatalja.ma/sorozatok/legendak-karpataljan/legendak-karpataljan-a-nevtelen-falu-tortenete/	33 0.24 %